

Masarykova univerzita

Pedagogická fakulta

DOKTORSKÝ STUDIJNÍ PROGRAM

75-06-V SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

Sylaby předmětů

Brno 2014

Obsah

Filozofie výchovy a vzdělávání.....	3
Integrativní speciální pedagogika.....	6
Metodologie I.	10
Patopsychologie	12
Metodologie II.....	15
Specializace - širší vědní základ	18
Specializace - širší vědní základ: logopedie.....	19
Specializace - širší vědní základ: surdopedie	22
Specializace - širší vědní základ: psychopedie	27
Specializace - širší vědní základ: somatopedie	30
Specializace - širší vědní základ: oftalmopedie	34
Specializace - širší vědní základ: etopedie	37
Specializace - širší vědní základ: specifické poruchy učení	47
Specializace - širší vědní základ: adiktologie	49
Specializace - širší vědní základ: speciální andragogika.....	57
Specializace vědního oboru	64

Filozofie výchovy a vzdělávání

20 hodin - povinný předmět teoretického základu, 5 kreditů, Zk

Garant předmětu: PhDr. Radovan Rybář, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBECNÉ FILOZOFICKÉ TEZE K PROBLEMATICE FILOZOFIE VÝCHOVY:

- Výchova a vzdělávání v kontextu dějin filozofie
- Filozofická východiska filozofie Východu
- Antičtí myslitelé (Řecko, Řím) a jejich edukativní přínos do pedagogického myšlení
- Patristické koncepce vztahu člověka ke světu
- Křesťanská filozofie a víra versus člověk
- Vrcholné křesťanství jako předstupeň humanismu
- Filozofie utopistických myslitelů
- Osvícenská filozofie a její přínos k otázkám výchovy a vzdělávání
- Pozitivismus, materialismus a marxismus jako konstruktivní systémy
- Filozofická antropologie
- Teorie vědy a filozofie výchovy
- Postmodernismus jako episteme alternativních edukativních systémů

SPECIALIZACNÍ OKRUHY K PROBLEMATICE FILOZOFIE VÝCHOVY:

- Axiologická dimenze integrace
- Axiologické a normativní systémy ve vztahu ke speciálně pedagogické alternativě
- Axiologie a teorie hodnot v dějinách filozofie
- Výchova k hodnotám jako episteme pedagogiky
- Speciální pedagogika v kontextech jednotlivých filozofických směrů
- Koncepce sociální antropologie ve vztahu k sociálnímu systému
- Koncepce kulturní antropologie ve vztahu k postižení
- Antropagogika = pedagogika + andragogika + geragogika
- Filozofický fundament funkcionálních výchovných vlivů
- Intencionalita v profesi edukátora ve vztahu k efektivitě vlivů
- Postmodernismus a strukturalismus jako východisko krize
- Antipedagogické tendence a směry jako legitimní intervence postmodernismu

Další požadavky ke zkoušce

Vypracování seminární práce z obecné filozofie výchovy a specializační filozofie výchovy v rozsahu cca 2krát 10-15 stran a její obhajoba.

Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertační práce

- Ústavní péče jako forma sociokulturní intervence ve speciální pedagogice

- Možnosti aplikace sociální práce v etopedii
- Syndrom vyhoření u profesní skupiny speciálních pedagogů
- Personální management ve speciálně pedagogické teorii a praxi

Literatura

- ANZENBACHER, A. *Úvod do filozofie*. Praha: Zvon, 1990.
- BAUMAN, Z. *Úvahy o postmoderní době*.
- BECK, U. *Risikogesellschaft*. Frankfurt/M.: 1986.
- BERTRAND, Y. *Soudobé teorie vzdělávání*. Praha: 1998.
- BENEŠ, M. *Andragogika, filozofie - věda*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2001.
- BLECHA, I. *Filozofie (základní problémy)*. Olomouc: FIN, 1994. ISBN 80-85572-88-5.
- BREZINKA, W. *Filozofické základy výchovy*. Praha: ZVON, 1996. ISBN 80-7113-169-5.
- CACH, J. *Pedagogika a vědy jí příbuzné v Československu v letech 1918 až 1938*. Šestý díl (IV-2) vysokoškolského učebního textu *Výchova a vzdělávání v českých dějinách*. Praha: 1996.
- FOUCAULT, M. *Dějiny šílenství*. Praha: Gallimard, 1993. ISBN 80-7106-085-2.
- GALLA, K. *Úvod do sociologie výchovy. Její vznik, vývoj a problematika. Druhé, rozšířené vydání*. Praha: 1971.
- GIDDENS, A. *Důsledky modernity*. Praha: 1998.
- HUNT, M. *Dějiny psychologie*. Praha: 2000.
- KELLER, J. *Dvanáct omylů sociologie*. Praha: SLON, 1995.
- KOLEKTIV, *Filozofický slovník*. Praha: EWA Edition, 1994. ISBN 80-85764-07-5.
- KRÁMSKÝ, D. *Michel Foucault a výchova jako údalost*. In *O filosofii výchovy a filosofii provádějící*. Sborník statí věnovaný univ. prof. PhDr. Jaroslavě Peškové k jejím 70. narozeninám. Praha: Karolinum, 1999. KMUČEROVÁ, S. *Člověk - hodnoty - výchova*. Prešov: ManaCon, 1996. ISBN 80-85668-34-3
- LEIRMAN, W. *Čtyři kultury ve vzdělávání*. Praha: 1996.
- LYOTARD, J.F. *Das postmoderne Wissen*. Wien: Graz, 1996.
- LYOTARD, J.F. *Postmoderne für Kinder*. Wien: 1987.
- NEKVINDA, L. *Úvod do studia dějin filosofie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 1996, ISBN 80-7041-001-9
- PALOUŠ, R. *Čas výchovy*. Praha: 1991.
- PALOUŠ, R. *K filosofii výchovy*. Praha: SPN, 1991. ISBN 80-04-25390-3.
- PALOUŠ, R. *Zrod osobnosti*. In *O filosofii výchovy a filosofii provádějící*. Sborník statí věnovaný univ. prof. PhDr. Jaroslavě Peškové k jejím 70. narozeninám. Praha: Karolinum, 1999.
- PETRUSEK, M. *Doslov*. In Giddens, A. *Důsledky modernity*. Praha: 1998.
- PEŠKOVÁ, J., ŠEVČÍK, O. *Filozofie - kultura - civilizace*. Praha: PdF UK, 1997. ISBN 80-86039-17-X.
- ROUSSEAU, J.J. *Rousseau a jeho pedagogický odkaz*. Výbě z pedagogického díla. Praha: 1967.
- SOCIÁLNÍ VĚDY. In *Velký sociologický slovník*. Praha: 1996.

- SOKOL, J. *Vzdělávat - ale k čemu?* (Aneb: Jeden stesk a patero přání). In *O filosofii výchovy a filosofii provádějící*. Sborník statí věnovaný univ. prof. PhDr. Jaroslavě Peškové k jejím 70. narozeninám. Praha: Karolinum, 1999.
- SOUKUP, V. *Dějiny sociální a kulturní antropologie*. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-158-7
- STORIG, H. J. *Malé dějiny filozofie*. Praha: ZVON, 1990 a další.
- WALLERSTEIN, I. et al. *Kam směřují sociální vědy*. Zpráva Gulbenkianovy komise o restrukturaaci sociálních věd. Praha: 1998.

Integrativní speciální pedagogika

20 hodin - povinný předmět teoretického základu, 10 kreditů, Zk

Garant předmětu: prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.

Obsahové okruhy

OBECNÉ OTÁZKY INTEGRATIVNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY

- Axiologická dimenze integrace, hodnoty a normy, speciálně pedagogické pojetí integrace, modely integrace, sociální aspekty integrace, integrace/inkluze, inkluzivní vzdělávání
- Národní plán vytváření rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením 2010-2014
- Národní plán inkluzivního vzdělávání (2010)
- Otázka speciálně pedagogické podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v zahraničí
- Současný stav a trendy ve speciálně pedagogické podpoře žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v ČR, komparace se zahraničím
- Pojetí komprehensivní rehabilitace jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami
- Vývoj školské integrace/inkluze v České republice
- Rámcové podmínky pro inkluzivní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně legislativního rámce v ČR (školský zákon, návazné vyhlášky)
- Pedagogicko-psychologické poradenské služby
- Obligatorní diagnózy a obligatorní diagnostika v pedagogicko-psychologických poradnách

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY INTEGRATIVNÍ SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY

- Raná intervence
- Edukace dětí se speciálními potřebami v předškolním věku
- Rámcový vzdělávací program předškolního vzdělávání
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, včetně přílohy pro žáky s lehkým mentálním postižením
- Charakteristika přípravné třídy základní školy pro děti se sociálním znevýhodněním
- Rámcový vzdělávací program pro obor vzdělání základní škola speciální, I. a II. díl
- Školní vzdělávací program pro třídy přípravného stupně ZŠS
- Podmínky edukace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole
- Průřezová témata v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání
- Předměty speciální péče v RVP ZV
- Rámcový vzdělávací program pro gymnázium
- Rámcové vzdělávací programy pro SOŠ a SOU
- Rámcové vzdělávací programy pro praktickou školu roční a dvouletou
- Specifika předprofesní, profesní a socio-profesní přípravy jedinců se speciálními vzdělávacími potřebami

- Podporované zaměstnávání, zákon o zaměstnanosti
- Zákon o sociálních službách
- Andragogika a geragogika z pohledu speciálního pedagoga

Další požadavky ke zkoušce

- Zpracovat jednu otázku z obecných otázek integrativní speciální pedagogiky se zřetelem na zahraniční trendy
- Zpracovat jednu otázku ze specializačních okruhů se zřetelem na věkovou skupinu a druh postižení - cca 10 – 15 stran
- Výuka předmětu ve dvou semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertačních prací

- Pedagogicko-psychologické poradenské služby
- Podmínky inkluzivního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v základní škole
- Úkoly komprehensivní rehabilitace v edukaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Literatura

- BARTOŇOVÁ, M. *Současné trendy v edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-373.
- BARTOŇOVÁ, M. *Kapitoly ze specifických poruch učení I. Vymezení současné problematiky*. Brno: MU, 2004. 128 s. ISBN 80-2103613-3
- BARTOŇOVÁ, M. *Kapitoly ze specifických poruch učení II. Reeducace specifických poruch učení*. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3822-5.
- BARTOŇOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním. se zřetelem na romské etnikum v počátečním vzdělávání*. Brno: MU, 2009. ISBN 978-80-210-5103-4.
- BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrace handicapovaných na trhu práce v mezinárodní dimenzi*. Brno: MSD, 2005, 201 s. ISBN 80-86633-31-4.
- BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání žáků s mentálním postižením v odborném učilišti a na praktické škole*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-050-0.
- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.
- BARTOŇOVÁ, M., BAZALOVÁ, B., PIPEKOVÁ, J. *Psychopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-161-4.
- BYTEŠNÍKOVÁ, I., HORÁKOVÁ, R., KLENKOVÁ, J. *Logopedie a surdopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-136-2.
- ČERNÁ, M. a kol. *Česká psychopedie. Speciální pedagogika osob s mentálním postižením*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1565-3.
- DOLEŽAL, R., VÍTKOVÁ, M. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-143-0.

- HÁJKOVÁ, V., KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Kapitoly z integrativní pedagogiky pro učitelky mateřských škol*. Praha: IPPP, 2001. ISBN 80-7315-063-8.
- HÁJKOVÁ, V. *Podpora speciálních vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním znevýhodněním*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-7290-344-3.
- HÁJKOVÁ, V. *Integrativní pedagogika*. Praha: IPPP, 2005. ISBN 80-86856-05-4.
- HAMADOVÁ, P., KVĚTOŇOVÁ, L., NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-145-4.
- JANKOVSKÝ, J. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. Praha: Trion, 2001. ISBN 80-7254-192-7.
- JESENSKÝ, J. *Základy komprehenzivní speciální pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000.
- KRATOCHVÍLOVÁ, J. *Tvorba školního vzdělávacího programu krok za krokem – s pedagogickým sborem*. Brno: MU, 2006. ISBN 80-2210-4063-7.
- LECHTA, V. *Východiska a perspektivy inkluzivní pedagogiky*. Martin: Osveta, 2009. ISBN 978-80-8063-303-5.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I*. Praha: Scientia, 2000. ISBN: 80-7183-225-1.
- KLENKOVÁ, J. *Logopedie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-85931-88-5.
- KLENKOVÁ, J. *Možnost stimulace preverbálních a verbálních schopností vývojově postižených dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-88-5.
- KLENKOVÁ, J. a kol. *Terapie v logopedii*. Brno: MU, 2007. ISBN 978-80—210-4463-0.
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-84-2.
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Edukace dětí se speciálními potřebami v raném a předškolním věku*. Brno: Paido, 2004, 126 s. ISBN 80-7315-063-8.
- KVĚTOŇOVÁ, L. (ed.) *Vysokoškolské studium se zajištěním speciálně pedagogických potřeb*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-141-6.
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno: Paido, 1996, 1998. ISBN 80-85931-20-6.
- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-60-5.
- MÜLLER, O. (ed.) *Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole*. Olomouc: UP, 2001. ISBN 80-244-0231-9.
- MÜHLPACHR, P. *Gerontopedagogika*. Brno: MU, 2004. ISBN 80-2103345-2.
- NOVOSAD, L. *Základy speciálního poradenství*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-197-5.
- OPATŘILOVÁ, D. *Pedagogická intervence v raném a předškolním věku u jedinců s dětskou mozkovou obrnou*. Brno: MU, 2003. ISBN 80-210-3242-1.
- OPATŘILOVÁ, D. *Analýza současného stavu inkluzivního vzdělávání v České republice u jedinců s tělesným postižením v předškolním a základním vzdělávání*. Brno: MU, 2009. ISBN 978-80-210-50-30-3.
- OPATŘILOVÁ, D., ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Možnosti speciálně pedagogické podpory u osob s hybným postižením*. Brno: MU, 978-80-210-4575-0.
- PANČOCHA, K. *Speciálně pedagogická dimenze závislostního chování*. Brno: MSD, 80-86633-61-6.
- PIPEKOVÁ, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.

- PIPEKOVÁ, J. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno: MSD, 2006. ISBN 80-86633-40-3.
- PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Terapie ve speciálně pedagogické péči*. Brno: Paido, 2000, 2001. ISBN: 80-85931-83-4.
- PIPEKOVÁ, J. a kol. *Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením*. Praha: IPPP ČR, 2004, 76 s. ISBN 80-86856-01-1.
- PROCHÁZKOVÁ, L. *Podpora osob se zdravotním postižením při integraci na trh práce*. Brno: MSD, 978-80-7392-094-4.
- PŘINOSILOVÁ, D. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-142-3.
- STRNADOVÁ, I. *Rodiny osob s mentálním postižením. Současné směry ve výzkumu a možnosti speciálně pedagogické intervence*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-7290-388-7.
- ŠIŠKA, J. *Mimořádná dospělost. Edukace člověka s mentálním postižením v období dospělosti*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0992-4.
- ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-506-7.
- POKORNÁ, V. *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-135-5.
- VAĎUROVÁ, H. *Sociální aspekty kvality života v onkologii*. Brno: MSD, 2006. ISBN 80-86633-60-8.
- VAĎUROVÁ, H., MUHLPACHR, P. *Kvalita života*. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3754-7.
- VALENTA, M. a kol. *Přehled speciální pedagogiky a školská integrace*. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244-0698-5.
- VALENTA, M., MÜLLER, O. *Psychopedie, teoretické základy a metodika*. Olomouc: Parta, 2003. ISBN 80-7320039-2.
- VÍTEK, J. *Medicínská propedeutika pro speciální pedagogy. Úvod do neurologie. Úvod do oftalmologie*. Brno: 2007. ISBN 978-80-7315-154-6.
- VÍTKOVÁ, M. *Somatopedické aspekty*. 2. rozšířené a přepracované vydání. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-134-0.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika Integrace školní a sociální*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
- VOJTOVÁ, V. *Kapitoly z etopedie I, Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: MU, 2008. ISBN 978-80-210-4373-6..
- VOJTOVÁ, V. *Úvod do etopedie*. Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-166-9.
- VOJTOVÁ, V. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. Brno: MU, 2010. ISBN 978-80-5159-0
- VOTAVA, J. a kol. *Ucelená rehabilitace osob se zdravotním postižením*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN 80-246-07-08-5.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Metodologie I.

25 hodin - povinný předmět teoretického základu, 10 kreditů, Zk

Garant předmětu: PhDr. Karel Pančocha, B.A., Ph.D.

Obsahové okruhy

- Vymezení výzkumného cíle v oblasti speciální pedagogiky
- Typologie výzkumných procesů v rámci pedagogického výzkumu
- Procedura jako legitimní forma koncepčního pojetí výzkumu
- Metody výzkumu a jejich charakteristiky ve vztahu k cílům výzkumu
- Výzkumné techniky jako nástroj pedagogického výzkumu
- Epistemologické vymezení výzkumného záměru
- Specifika výzkumu ve speciálně pedagogické teorii a praxi
- Specifika výzkumu v andragogice a geragogice
- Diferenciace výzkumného pojetí kvantitativního a kvalitativního
- Integroční trendy v současném pedagogickém výzkumu
- Specifika kvalitativních výzkumných metod
- Specifika kvantitativních výzkumných metod

Další požadavky ke zkoušce

- Předložení výzkumného záměru s vymezením výzkumného pole, výzkumného cíle, metod a technik výzkumu.
- Vymezení analytické jednotky výzkumu a specifikace užití výsledků výzkumu v praxi
- Aktuální verze jsou v IS

Literatura

- ČERMÁK, I., MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní výzkum ve vědách o člověku na prahu třetího tisíciletí*. Boskovice: Nakladatelství Albert, 2000.
- DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-822-9.
- FERJENČÍK, J. Validita experimentovania v pedagogických výskumoch. *Pedagogika*, roč. 45, 1995, č.3, s. 277-285.
- GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.
- GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*. 1.vyd. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.
- CHRÁSKA, M. *Metodologie řešení vybraných problémů v pedagogickém výzkumu*. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 1991.
- CHRÁSKA, M. *Základy výzkumu v pedagogice*. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 1993.
- KERLINGER, F. *Základy výzkumu chování*. 1. vyd. Praha: Academia, 1972.
- LAMSER, V. *Základy sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1966.
- MAŇÁK, J. *Kapitoly z metodologie pedagogiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-1031-2.

- MAREŠ, J. *Jak zjišťovat reliabilitu pozorování?* Pedagogika, roč. 33, 1983, č. 2, s. 196-199.
- MAREŠ, J. *Současné tendence ve výzkumu pedagogické komunikace.* In Mareš, J. (ed.). Pedagogická interakce a komunikace. Sborník referátů z 2. celostátního semináře. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 1988, s. 20-33.
- MAREŠ, J. *Zamyšlení nad čs. výzkumy pedagogické interakce a komunikace.* In *Súčasný stav a perspektivy pedagogického výskumu.* Bratislava: Ústav exp. pedagogiky SAV, 1990, s. 85-104.
- MAREŠ, J. aj. *Pedagogická interakce a komunikace.* 1.vyd. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 1988.
- MAREŠ, J. (ed.). *Pedagogická komunikace a interakce dnes a zítra. 3. celostátní seminář o pedagogické interakci a komunikaci.* Hradec Králové, 1991.
- ONDREJKOVIČ, P. *Hermeneutické metódy interpretácie v sociologickom výskume.* Sociológia, roč. 28, 1996, č.3, s. 207-218.
- PEDAGOGICKÁ REVUE, monotematické číslo: *Metodológia kvantitatívneho pedagogického výskumu,* roč. 46, 1994, č. 9-10.
- PEDAGOGICKÁ REVUE, monotematické číslo: *Metodológia kvalitatívneho pedagogického výskumu,* roč. 47, 1995, č. 9-10.
- PELIKÁN, J. *Základy empirického výskumu pedagogických jevů.* 1.vyd. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-569-8.
- PRUCHA, J. *Metaanalýza v pedagogickém výskumu.* Pedagogika, roč. 40, 1990 č. 4, s. 417-428.
- PRUCHA, J. *Pedagogický výskum. Uvedení do teorie a praxe.* 1.vyd. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-132-3.
- PRŮCHA, J. *Učebnice: Teorie a analýza edukačního média.* 1. vyd. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník.* 2. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.
- ŘÍČAN, P. *Úvod do psychometrie. 1. vyd. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy,* 1978.
- SKALKOVÁ, J. *Tradice hermeneutické pedagogiky a její vývoj v druhé polovině 20. století.* 1. vyd. Praha: Pedagogický ústav JAK ČSAV, 1992.
- SKALKOVÁ, J. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výskumu.* 1. vyd. Praha: SPN, 1983.
- STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitatívního výskumu.* 1. vyd. Boskovice: Nakladatelství Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X.
- ŠVES, Š., *Základné pojmy v pedagogike a andragogike.* 1. vyd. Bratislava: IRIS, 1995. ISBN 80-88778-15-8.
- ŠVEC, Š. *Metodológia vied o výchove: Kvantitatívno-scientické a kvalitatívno-humanitné prístupy.* 1. vyd. Bratislava: IRIS, 1998. ISBN 80-88778-73-5.
- TRAVERS, R. M. W. *Úvod do pedagogického výskumu.* 1. vyd. Praha: SPN, 1970.
- TUREK, I. *Úvod do pedagogického výskumu.* Prešov: KPÚ, 1991.

ZAHRANIČNÍ PRAMENY dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí. Prokázat orientaci v zahraniční metodologické literatuře.

Patopsychologie

20 hodin - povinný předmět teoretického základu, 6 kreditů, Zk

Garant předmětu: prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.,

Obsahové okruhy

- pojetí a vymezení normality
- příčiny vzniku psychických odchylek
- náročné životní situace
- obranné adaptační mechanismy
- psychologická problematika chronických nemocí
- psychologická charakteristika vybraných neurologických onemocnění (DMO, LMD, ADHD, ADD, epilepsie, traumatické poškození mozku)
- psychologická problematika zdravotně postižených (smyslové vady, tělesné postižení)
- mentální retardace, demence
- pervazivní vývojové poruchy
- neurotické poruchy
- poruchy příjmu potravy
- poruchy osobnosti
- poruchy chování v dětství a dospívání
- problémy spojené se životním stylem (zdravý životní styl, závislosti, patologické hráčství)
- rodina dítěte s postižením
- nevhodné působení rodiny (syndrom CAN)

Další požadavky ke zkoušce

Případová studie z praxe uchazeče v rozsahu cca 5-10 stran. Práce bude zaměřena na charakteristiku osobnosti jedince s postižením. V rámci práce bude zdůrazněna oblast patopsychologie (dopad základní poruchy na psychiku, prožívání, socializaci), bude zachycen vývoj případu po současný stav včetně kvalitativního rozboru.

Návrh témat disertačních prací

- Syndrom CAN (zanedbávané, sexuálně zneužívané, týrané dítě)
- Metoda Dobrého startu jako součást speciálně pedagogické podpory u dětí předškolního věku
- Ucelená rehabilitace u získaných pohybových postižení v dospělém věku
- Psychický vývoj dětí se závažnějším stupněm mentální retardace v zařízeních sociálních služeb a rodiny
- Strategie a postupy speciálně pedagogické diagnostiky v předškolním věku
- Aktuální verze jsou v IS

Literatura

- BLAŽEK, B., OLMROVÁ, J. *Kráska a bolest*. Praha: Pyramida, 1985.
- BLAŽEK, B., OLMROVÁ, J. *Světy postižených*. Praha: Avicenum, 1988.
- BOLELOUCKÝ, Z. a kol. *Hraniční stavy v psychiatrii*. Praha: Grada, 1993.
- ČÍRTKOVÁ, L., ČERVINKA, F. *Forenzní psychologie*. Praha: Suppport, 1994.
- DIAMANT, J., VAŠINA, L. *Kapitoly z neuropsychologie*. Brno: MU, 1998.
- DUNOVSKÝ, J., DYTRYCH, Z., MATĚJČEK, Z. a kol. *Týrané, zneužívané a zanedbávané dítě*. Praha: Grada, 1995.
- FRANKL, V. *Lékařská péče o duši*. Brno: Cesta, 1994.
- FROMM, E. *Lidské srdce*. Praha: Český klub, 1996.
- FROMM, E. *Anatomie lidské destruktivity*. Praha: LN, 1997.
- BAŠTECKÝ, J. et al. *Gerontopsychiatrie*. Praha: Grada, 1994.
- KOCOURKOVÁ, J. Mentální anorexie se zaměřením na raný začátek onemocnění. *Čs. Psychologie*, 20, 1996, 1, s. 62-68.
- KOLUCHOVÁ, J. a kol. *Přehled patopsychologie dítěte*. Praha: UK, 1989.
- KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách. Příčiny, diagnostika a praktická pomoc*. Praha: Portál, 1997.
- LANGMEIER, J., BALCAR, K., ŠPITZ, J. *Dětská psychoterapie*. Praha: AVICENUM, 1989.
- MATĚJČEK, Z. Děti z rodin alkoholiků. *Psychologia a patopsychologie dieťaťa*, 16, 1981, s. 303-318, s. 537-555.
- MATĚJČEK, Z. *Rodiče a děti*. Praha: Avicenum, 1986.
- MATĚJČEK, Z. Teoretická úvaha nad pozdními následky psychické deprivace a subdeprivace. *Čs. Psychologie*, XL, 1996, 5, s. 369-375.
- MATĚJČEK, Z., BUBLEOVÁ, V., KOVAŘÍK, J. Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace I. část. *Čs. Psychologie*, 19, 1995, 19, 6, s. 481-495.
- MATĚJČEK, Z., BUBLEOVÁ, V., KOVAŘÍK, J. Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace II. část. *Čs. Psychologie*, 20, 1996, 1, s. 14-27.
- MATĚJČEK, Z., BUBLEOVÁ, V., KOVAŘÍK, J. Pozdní následky psychické deprivace a subdeprivace III. část. *Čs. Psychologie*, 20, 1996, 2, s. 81-94.
- MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Děti, rodina, stres*. Praha: Galén, 1994.
- MATĚJČEK, Z., PILAŘOVÁ, M., PAZLAROVÁ, M. Lehké mozkové dysfunkce v katamnstickém sledování. *Pedagogika*, XLVI, 1996, s. 63-69.
- MATOUŠEK, O. *Rodina jako instituce a vztahová síť*. Praha: Slon, 1993.
- MATOUŠEK, O. *Práce s rizikovou mládeží*. Praha: Portál, 1996.
- NĚMEC, J. *Psychopatie a kriminalita*. Praha: Lidé a zločin, 1993.
- NESNÍDALOVÁ, R. *Extrémní osamělost*. Praha: Portál, 1994.
- NEŠPOR, K. *Hazardní hra jako nemoc*. Praha, Havířov: nakl. A. Krtilové, 1994.
- PETHE, P. *Dítě v ohrožení*. Praha: G+G, 1996.
- PREISS, M. a kol. *Klinická neuropsychologie*. Praha: Grada, 1998.
- PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha: Medica, 1994.
- PREVENDÁROVÁ, J. Situácia zdravých súrodencov v rodinách s postihnutým dieťaťom. *Psychopatologie a patopsychologie dieťaťa*. XXXI, 1996, 4, s. 326-332.
- ŘÍČAN, P. Šikanování jako psychologický problém. *Čs. Psychologie*. 37, 1993, 3, s. 208-217.
- ŘÍČAN, P. *Agresivita a šikana mezi dětmi*. Praha: Portál, 1995.

- ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D. a kol. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 1997.
- SCHOPLER, E., MESIBOV, G.B. *Autistické chování*. Praha: Portál, 1997.
- SKÁLA, J. *Alkohol a jiné (psychotropní) drogy: abúzus a závislost*. Praha: Avicenum, 1986.
- SKÁLA, J. a kol. *Závislost na alkoholu a jiných drogách*. Praha: Avicenum, 1987.
- SMOLÍK, P. *Duševní a behaviorální poruchy*. Praha: 1996.
- SVATÝ, J. Nervová záchvatová onemocnění. In: HOUŠTĚK, J. a kol. *Pediatric*. Praha: Avicenum, 1986.
- ŠEBEK, M. *Neklidné dítě*. Praha: SPN, 1991.
- ŠIMEK, J. *Lidské pudy a emoce*. Praha: LN, 1995.
- TRAIN, A. *Specifické poruchy chování a pozornosti*. Praha: Portál, 1996.
- URBAN, E. *Toxikománie*. Praha: Avicenum, 1973.
- VÁGNEROVÁ, M. *Variabilita a patologie psychického vývoje*. Praha: Karolinum, 1993.
- VÁGNEROVÁ, M. *Oftalmopsychologie dětského věku*. Praha: Karolinum, 1995.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte školního věku*. Praha: UK, 1997.
- VÁGNEROVÁ, M., MOUSSOVÁ, Z., ŠTECH, S. *Psychologie handicapu*. Praha: Karolinum, 1992.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 1999.
- VÁGNEROVÁ, M., KLÍMA, P. ŠTURMA, J. *Patopsychologie pro speciální pedagogy*. Praha: UK, 1988.
- VANÍČKOVÁ, E. MOUSSOVÁ, Z., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Násilí v rodině - syndrom zneužívaného a zanedbávaného dítěte*. Praha: Karolinum, 1995.
- VANÍČKOVÁ, E., PROVAZNÍK, K., MOUSSOVÁ, Z. *Sexuální zneužívání dětí*. I. díl. Praha: Karolinum, 1997.
- VIZINOVÁ, D., PREIS, M. *Psychické trauma a jeho terapie*. Praha: Portál, 1999.
- VYMĚTAL, J. *Základy lékařské psychologie*. Praha: Psychoanalytické nakladatelství, 1994.
- ZVOLSKÝ, P. a kol. *Obecná psychiatrie*. Praha: UK, 1994.
- ZVOLSKÝ, P. a kol. *Speciální psychiatrie*. Praha: UK, 1996.

Metodologie II.

20 hodin povinný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

Garant předmětu: PhDr. Karel Pančocha, B.A., Ph.D.

Obsahové okruhy:

- Metodologie vědy v kontextu sociálních a pedagogických věd.
- Protikladnost či komplementarita kvantitativně a kvalitativně orientovaného výzkumu.
- Kvalitativní metodologie jako východisko z krize věd o člověku.
- Kvantitativní postupy při analýze kvalitativních dat.
- Využití kvalitativních metod při výzkumu prožívání.
- Využití metody Rapid Assessment.
- Metoda focus group.
- Metoda zakotvené teorie.
- Teoretická citlivost a zdroje teoretické citlivosti.
- Techniky zvyšování teoretické citlivosti.
- Axiální a selektivní kódování.
- Analýza kauzálních atribucí (atribuční kódování).

Další požadavky ke zkoušce

Vypracování seminární práce do předmětu "Metodologie vědy". Seminární práce je tematicky zaměřena na vypracování výzkumného projektu, kde doktorand prokáže znalost metodologie s následující nutnou podmínkou: metodologický projekt musí být alternativou k projektu, který doktorand zpracovává jako disertační práci.

Aktuální verze jsou v IS

Literatura

ČERMÁK, I., MIOVSKÝ, M. *Kvalitativní výzkum ve vědách o člověku na prahu třetího tisíciletí*. Boskovice: Nakladatelství Albert, 2000.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 1993. ISBN 80-7066-822-9.

FERJENČÍK, J. *Validita experimentovania v pedagogických výskumoch*. Pedagogika, roč. 45, 1995, č.3, s. 277-285.

GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-79-6.

GAVORA, P. *Výzkumné metody v pedagogice*. 1.vyd. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-15-X.

CHRÁSKA, M. *Metodologie řešení vybraných problémů v pedagogickém výzkumu*. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 1991.

CHRÁSKA, M. *Základy výzkumu v pedagogice*. Olomouc: Pedagogická fakulta UP, 1993.

KERLINGER, F. *Základy výzkumu chování*. 1. vyd. Praha: Academia, 1972.

LAMSER, V. *Základy sociologického výzkumu*. 1. vyd. Praha: Svoboda, 1966.

- MAŇÁK, J. *Kapitoly z metodologie pedagogiky*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 1994. ISBN 80-210-1031-2.
- MAREŠ, J. *Jak zjišťovat reliabilitu pozorování?* Pedagogika, roč. 33, 1983, č. 2, s. 196-199.
- MAREŠ, J. *Současné tendence ve výzkumu pedagogické komunikace*. In Mareš, J. (ed.). Pedagogická interakce a komunikace. Sborník referátů z 2. celostátního semináře. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 1988, s. 20-33.
- MAREŠ, J. *Zamyšlení nad čs. výzkumy pedagogické interakce a komunikace*. In Súčasný stav a perspektivy pedagogického výskumu. Bratislava: Ústav exp. pedagogiky SAV, 1990, s. 85-104.
- MAREŠ, J. aj. *Pedagogická interakce a komunikace*. 1.vyd. Hradec Králové: Pedagogická fakulta, 1988.
- MAREŠ, J. (ed.). *Pedagogická komunikace a interakce dnes a zítra*. 3. celostátní seminář o pedagogické interakci a komunikaci. Hradec Králové, 1991.
- ONDREJKOVIČ, P. *Hermeneutické metódy interpretácie v sociologickom výskume*. Sociológia, roč. 28, 1996, č.3, s. 207-218.
- PEDAGOGICKÁ REVUE, monotematické číslo: *Metodológia kvantitatívneho pedagogického výskumu*, roč. 46, 1994, č. 9-10.
- PEDAGOGICKÁ REVUE, monotematické číslo: *Metodológia kvalitatívneho pedagogického výskumu*, roč. 47, 1995, č. 9-10.
- PELIKÁN, J. *Základy empirického výskumu pedagogických jevů*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 1998. ISBN 80-7184-569-8.
- PRUCHA, J. *Metaanalýza v pedagogickém výskumu*. Pedagogika, roč. 40, 1990 č. 4, s. 417-428.
- PRUCHA, J. *Pedagogický výskum. Uvedení do teorie a praxe*. 1.vyd. Praha: Karolinum, 1995. ISBN 80-7184-132-3.
- PRŮCHA, J. Učebnice: *Teorie a analýza edukačního média*. 1. vyd. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-49-4.
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-252-1.
- ŘÍČAN, P. *Úvod do psychometrie*. 1. vyd. Bratislava: Psychodiagnostické a didaktické testy, 1978.
- SKALKOVÁ, J. *Tradice hermeneutické pedagogiky a její vývoj v druhé polovině 20. století*. 1. vyd. Praha: Pedagogický ústav JAK ČSAV, 1992.
- SKALKOVÁ, J. *Úvod do metodologie a metod pedagogického výskumu*. 1. vyd. Praha: SPN, 1983.
- STRAUSS, A., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitatívniho výskumu*. 1. vyd. Boskovice: Nakladatelství Albert, 1999. ISBN 80-85834-60-X.
- ŠVEC, Š., *Základné pojmy v pedagogike a andragogike*. 1. vyd. Bratislava: IRIS, 1995. ISBN 80-88778-15-8.
- ŠVEC, Š. *Metodológia vied o výchove: Kvantitatívno-scientické a kvalitatívno-humanitné prístupy*. 1. vyd. Bratislava: IRIS, 1998. ISBN 80-88778-73-5.
- TRAVERS, R. M. W. *Úvod do pedagogického výskumu*. 1. vyd. Praha: SPN, 1970.
- TUREK, I. *Úvod do pedagogického výskumu*. Prešov: KPÚ, 1991.

ZAHRANIČNÍ PRAMENY dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí. Prokázat orientaci v zahraniční metodologické literatuře.

Specializace - širší vědní základ

Specializace - širší vědní základ: logopedie

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

Garant předmětu: PhDr. Barbora Bočková, Ph.D., PhDr. Ilona Bytešnicková, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBEČNÉ OTÁZKY LOGOPEDIE

- Logopedická intervence z historického hlediska, zhodnocení vývoje vědního a studijního oboru v 21. století.
- Etiologie a patogeneze narušeného vývoje řeči.
- Logopedická intervence v rámci programů rané intervence.
- Integrovaný žák s narušenou komunikační schopností v základní škole.
- Role logopeda v komplexní rehabilitační péči poskytované osobám se získanými neurogenními poruchami komunikace v dospělosti a ve stáří.
- Alternativní a augmentativní komunikace – komunikační systémy, podmínky pro zařazení nových AAK systémů u dětí, dospívajících, dospělých, seniorů.

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY LOGOPEDIE

- Logopedická diagnostika a terapie u dětí s narušeným vývojem řeči.
- Testy, testové baterie, zkoušky, které jsou v současnosti užívány v diagnostice získaných neurogenních poruch komunikace (dysartrie, afázie).
- Dysfagie u dětí s DMO. Dysfagie u dospělých osob.
- Metody, techniky, principy využívané logopedem při diagnostice jednotlivých druhů narušení komunikační schopnosti.
- Aktuální otázky balbutologie – současné názory na etiologii, patogenezi i terapii koktavosti.
- Logopedická intervence jako součást komplexní rehabilitace v oblasti vrozených vývojových vad orofaciální oblasti.

Další požadavky ke zkoušce

- Zpracování seminární práce v rozsahu 10 – 15 stran.
- Zpracování kazuistiky osoby s narušenou komunikační schopností (dítě, žák, dospívající, dospělý) – zpracování diagnostického postupu, doporučení pro terapii.
- Výuka v předmětech logopedie 2 semestry.
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertačních prací

- Inkluzivní vzdělávání žáků s narušenou komunikační schopností.
- Vzdělávání dětí trpících koktavostí, logopedická diagnostika a terapie jako součást komplexní péče o balbutiky.
- Komplexní diagnostika u dětí s narušeným vývojem řeči v předškolním věku.

- Problematika získaných neurogenních poruch komunikace, teoretické poznatky o diagnostice i terapii získaných neurogenních poruch komunikace. Zařazení nejnovějších teoretických poznatků do logopedické praxe.

Literatura

- CSÉFALVAY, Z. a kolektiv. *Terapie afázie. Teorie a případové studie*. Praha: Portál, 2007. 175 s. ISBN 978-80-7367-316-1.
- CSÉFALVAY, Z.; KOŠTÁLOVÁ, M.; KLIMEŠOVÁ, M. *Terapie afázie, alexie, agrafie: terapeutické manuály*. Praha: AKL ČR, 2002.
- DVOŘÁK, J. *Logopedický slovník (terminologický a výkladový)*. Žďár nad Sázavou: edice LOGOPAEDIA CLINICA, 2001. ISNB 80-902536-2-8.
- FRASER, M. *Svépomocný program při koktavosti*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-352-8.
- JANOVCOVÁ, Z. *Alternativní a augmentativní komunikace*. Brno: MU, 2004, 48 s. ISBN 80-210-3204-9.
- KALVACH, Z., ZADÁK, Z., JIRÁK, R. ZAVÁZALOVÁ, H. SUCHARDA, P. a kol. *Geriatric a gerontologie*. Praha : Grada, 2004. ISBN 80-2470548-6.
- KEREKRÉTIÓVÁ, A. *Velofaryngální dysfunkce a palatolalie. Klinicko-logopedický aspekt*. Praha: Grada 2008. ISBN 978-80-247-2264-1.
- KLENKOVÁ, J. *Kapitoly z logopedie II a III*. Brno : Paido, 1998, 101 s. ISBN 80-85931-62-1.
- KLENKOVÁ, J. Augmentativní a alternativní komunikace. In: VÍTKOVÁ, M. a kol. *Integrativní speciální pedagogika*. Brno: Paido, 1998, s. 58-62. ISBN 80-85931-62-1.
- KLENKOVÁ, J. *Možnosti stimulace preverbálních a verbálních schopností u vývojově postižených dětí*. Brno: Paido, 2000, 123 s. ISBN 80-85931-91-5.
- KLENKOVÁ, J. *Logopedie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-85931-88-5.
- Alternativní komunikace, cesta ke vzdělávání těžce zdravotně postižených dětí*. Praha: Tech-market, 1996.
- KOUKOLÍK, F. *Lidský mozek. Funkční systémy. Norma a poruchy*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Portál 2002. ISBN 80-7178-632-2.
- LECHTA, V. *Logopedické repetitorium*. Bratislava: SPN, 1990. ISBN 80-08-00447-9.
- LECHTA, V. a kol. *Diagnostika narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-801-5.
- LECHTA, V. a kol. *Terapie narušené komunikační schopnosti*. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-7178-961-5.
- LECHTA, V. *Symptomatické poruchy řeči*. Praha: Portál, 2002. ISBN 978-80-7367-433-5.
- LECHTA, V. *Koktavost*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-867-8.
- LIŠKA, J. a kol. *Logopedický zborník 1 – 8*. Košice: Východoslovenské vydavateľstvo, 1972-1989.
- LURIJA, A. R. *Základy neuropsychologie*. Bratislava: 1978
- Metodická příručka: *Od prvního hlasu k prvním slovům*. Praha: TECH-MARKET, 1996. ISBN 80-902134-0-5.
- MIKULAJOVÁ, M. – RAFAJDUSOVÁ, I. *Vývinová dysfázia. Špecificky narušený vývin řeči*. Bratislava: 1993. ISBN 80-900445-0-6.

- MIMROVÁ, M., KULIŠŤÁK, P., LEHEČKOVÁ, H., NEBUDOVÁ, J. *Afázie*. Praha: Triton, 1996.
- NEBUDOVÁ, J. *Cévní mozkové příhody: minimum pro praxi*. Praha, Triton, 1999. ISBN 80-7254-41-6.
- NEUBAUER, K. *Neurogenní poruchy komunikace u dospělých. (Diagnostika a terapie)*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-159-4.
- NEUBAUER, K. Neurokognitivní moduly mozku a současné strategie obnovování porušených funkcí v rámci rehabilitace po traumatech CNS. *Diagnostika a terapie poruch komunikace*. 2005, roč. VIII., č. 1, s.11-23. ISSN 1212-1053.
- NEUBAUER, K. *Poruchy řečové komunikace*. Praha : Asociace klinických logopedů České republiky, 1997.
- NEUBAUER, K. Terapie poruch příjmu stravy. In PREISS, M. a kol. *Klinická neuropsychologie*. Praha: Grada, 1998.
- NOVÁK, A. *Vývoj dětské řeči : Fyziologie, jeho poruchy, diagnostika a léčba*. Praha : Unitisk, 1999.
- NOVÁK, A. *Foniatrye a pedaudiologie. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči*. Praha:1997.
- PIPEKOVÁ, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-210-0.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A. *Etiologie a terapie koktavosti*. Olomouc: UP, 1994.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A. *Čtení o koktavosti*. Praha: Portál, 1994. ISBN 80-7178-003-0.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A. *Koktavé dítě ve škole*. Olomouc: UP, 1996.
- PEUTELSCHMIEDOVÁ, A. *Aktuální problémy balbutologie*. Olomouc: 2000.
- PREISS, V. a kol. *Neuropsychologie*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-443-6.
- RICHTEROVÁ, M. Demence – sociální a terapeutický problém současnost. *Diagnostika a terapie poruch komunikace*. 2004, roč. VII, č. 3, s. 2-23. ISSN 1212-1053.
- SEEMAN, M. *Poruchy dětské řeči*. Praha: SZN, 1955.
- ŠKODOVÁ, E.; JEDLIČKA, I. a kol. *Klinická logopedie*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-546-6.
- SOVÁK, M. *Logopedie*. 2. vydání, Praha: SPN, 1981.
- SOVÁK, M. *Logopedie předškolního věku*. Praha: SPN, 1984.
- VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: Dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-308-0
- VÍTKOVÁ, M. *Integrativní speciální pedagogika. Integrace školní a sociální*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní školní (speciální) pedagogika. Základy, teorie, praxe*. Brno: SMD, 2003. ISBN 80-86633-07-1.
- VOHRADNÍK, M. *Poruchy řečové komunikace u velofaryngeální insuficience*. Dolní Břežany: nakladatelství SCRIPTORIUM, 2001. ISBN 80-86197-24-7.
- VYGOTSKIJ, L.S. *Psychologie myšlení a řeči*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-943-7.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Specializace - širší vědní základ: surdopedie

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu

Garanti předmětu: doc. PaedDr. Eva Suralová, Ph.D., PhDr. Lenka Hricová, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBEČNÉ OTÁZKY SURDOPEDIE

- Cíl a předmět surdopedického oboru, jeho vývoj
- Pohled na osobnost sluchově postiženého v průběhu historie
- Vývoj komunikace u těžce sluchově postiženého
- Komunikační formy sluchově postižených
- Problematika depistáže a poradenství v surdopedické praxi
- Diagnostika surdopedická
- Surdopedická protetika a další technické pomůcky užívané v surdopedické praxi
- Logopedická péče u sluchově postiženého dítěte
- Charakteristika jednotlivých metodických přístupů v edukaci sluchově postižených jedinců
- Komunita neslyšících – filozofie, osobnost neslyšícího, organizace neslyšících, studijní možnosti a pracovní uplatnění, zájmy sluchově postižených, integrace, inkluze, hlavní zásady pro kontakt se sluchově postiženými

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY SURDOPEDIE

- Vývoj řeči u sluchově postižených, výuka a výchova řeči u sluchově postižených dětí, rozvoj řeči po stránce obsahové, artikulační, gramatické, modulační faktory řeči
- Komunikace sluchově postižených, jednotlivé formy komunikačního systému sluchově postižených, znakované jazyky – vlastní znakový jazyk neslyšících a znakovaný jazyk
- Znakový jazyk – soustava prostředků pro vzájemnou komunikaci a přenos informací, základní lingvistická terminologie. Znaky přirozeného jazyka. Jazyková komunikace ve společnosti neslyšících
- Teoretické základy znakového jazyka – struktura a fungování znakového jazyka. Vztahy mezi mluvenými a znakovými jazyky. Specifické rysy znakového jazyka, verbální a neverbální prvky ve znakovém jazyce. Výrazové prostředky znakového jazyka
- Translatologie znakového jazyka – základní informace o tlumočení. Komunikativní funkce simultánního tlumočení ze znakového jazyka do češtiny a naopak. Etický kodex tlumočnicka znakového jazyka
- Znakový jazyk a další vizuálně motorické způsoby dorozumívání jedinců se sluchovým postižením v rámci interkulturní a intrakulturní komunikace

- Vzdělávací programy pro sluchově postižené – vývoj po současnost, orální vzdělávací programy, totální komunikace, programy s dominantním jazykem znakovým, bilingvní výchova, program rané sluchově řečové výchovy
- Sluchová vada a další kombinace postižení – jednotlivé kombinace včetně hluchoslepoty – výskyt, program péče, vývoj, zařízení, komunikační systémy pro hluchoslepe

Další požadavky ke zkoušce

- Zpracování seminární práce v rozsahu 10 – 15 stran
- Zpracování kazuistiky osoby s narušenou komunikační schopností – zpracování speciálně pedagogické diagnostiky (surdopedické), návrh reedukačních postupů
- Výuka v předmětu surdopedie 2 semestry
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertačních prací

- Analýza vývoje výchovně vzdělávací péče pro sluchově postižené v našich zemích, současné trendy
- Možnosti diagnostikování těžce sluchově postižených dětí.
- Analýza integračního procesu sluchově postižených dětí do základní školy běžného typu
- Manuální komponenty znakového jazyka v intrakulturní komunikaci sluchově postižených
- Pedagogická intervence z hlediska životních etap sluchově postižených

Literatura

Adresář služeb pro sluchově postižené 2007. Praha: FRPSP. (www.frpsp.cz)

ČEŇKOVÁ, I. *Teorie a didaktika tlumočení I*. Praha: FF UK Desktop Publishing, 2001 ISBN 80-8589-962-0

FREEMAN, R.D. *Tvé dítě neslyší?* Praha: FRPSP, 1992.

GABRIELOVÁ, D., PAUR J., ZEMAN, J. *Slovník znakové řeči*. Praha: Horizont, 1988.

GÜNTHER, K.B. *Bilingvní vyučování neslyšících žáků základní školy*. Praha: MŠMT, 2000.

HOLMANOVÁ, J. *Raná péče o dítě se sluchovým postižením*. Praha: Septima, 2002.

HOMOLÁČ, J. *Sociolingvistika. Komunikace neslyšících*. Praha: FF UK, 1998.

HRONOVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk III. (Tvoření tázacích vět)*. Speciální pedagogika 12, 2002, č. 2, s. 113 – 123

HRONOVÁ, A., MOTEJZLÍKOVÁ, J. *Raná komunikace mezi matkou a dítětem*. Praha: FRPSP, 2002.

HRUBÝ, J. *Velký ilustrovaný průvodce neslyšících a nedoslýchavých po jejich vlastním osudu. 1. a 2. díl*. Praha: Septima, 1997, 1998.

HRUBÝ, J., BAREŠOVÁ. *Didaktické a technické pomůcky pro sluchově postižené v MŠ a ZŠ*. Praha: Septima, 1999

JABŮREK, J. *Bilingvní vzdělávání neslyšících*. Praha: Septima, 1998.

JANOTOVÁ, N. *Odezírání u sluchově postižených*. Praha: Septima, 1999.

- JANOTOVÁ, N. *Reedukace sluchu sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1996.
- JANOTOVÁ, N., ŘEHÁKOVÁ, K. *Surdopedie. Komunikace sluchově postižených*. Praha: SPN, 1990.
- JANOTOVÁ, N., SVOBODOVÁ, K. *Integrace sluchově postiženého dítěte v mateřské a základní škole*. Praha: Septima, 1998.
- KOWALIK, S., BAŇKA, A. *Perspektivy rehabilitace hluchoslepých*. Praha: Wagner Press, s.r.o., 2000
- KRAHULCOVÁ, B. *Komunikace sluchově postižených*. Praha: Karolinum, 2002.
- LEJSKA, M. *Poruchy verbální komunikace a foniatrie*. Brno: Paido, 2003.
- LEONHARDT, A. *Úvod do pedagogiky sluchovo postižených*. Bratislava: Sapiientia, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I*. Praha: Scientia, 2000.
- LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepeho dítěte raného věku*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých III*. Praha: Scientia, 2001.
- MACUROVÁ, A. *Jazyk v komunikace neslyšících*. INFO Zpravodaj FRPSP 3, 1995
- MACUROVÁ, A. *Proč a jak zapisovat českého znakového jazyka*. Speciální pedagogika 6, 1996, č. 1, s. 5-19
- MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk (Úvodní poznámky)*. Speciální pedagogika 11, 2001, č. 2, s. 69-75
- MACUROVÁ, A., BÍMOVÁ, P. *Poznáváme český znakový jazyk II. (Slovesa a jejich typy)*. Speciální pedagogika 11, 2001, č. 5, s. 285 – 295
- MACUROVÁ, A. *Poznáváme český znakový jazyk IV. (Vyjádření času)*. Speciální pedagogika 13, 2003, č. 2, s. 89 – 98
- MOTEJZLÍKOVÁ, J. *Poznáváme český znakový jazyk V. (Specifické znaky)*. In *Speciální pedagogika*, 2003, roč. 13, č. 3.
- NEBESKÁ, I.: *Úvod do psycholingvistiky*. Jinočany: H & H, 1992. ISBN 80-8546-775-5
- NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie I. Poruchy komunikačního procesu způsobené sluchovými vadami*. Praha: 1994.
- NOVÁK, A. *Foniatrie a pedaudiologie II. Základy fyziologie a patofyziologie řeči, diagnostika a léčba poruch řeči*. Praha: 1997.
- OPATŘILOVÁ, D. (ed.) *Pedagogicko-psychologické poradenství a intervence v raném a předškolním věku u dětí se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: MU, 2006. ISBN 80-210-3977-9.
- POTMĚŠIL, M. *Prstová abeceda*. Praha: FRPSP, 1992.
- POTMĚŠIL, M. *Úvodní stati k výchově a vzdělávání sluchově postižených*. Praha: Fortuna, 1999.
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka A-N*. Praha: Fortuna, 2002
- POTMĚŠIL, M. *Čtení k surdopedii*. Olomouc: UP, 2003
- POTMĚŠIL, M. *Všeobecný slovník českého znakového jazyka O- Ž*. Praha: Fortuna, 2004
- POUL, J. *Jak vést neslyšící dítě k četbě*. Praha: Knihovna časopisu GONG, 1991.
- POUL, J. *Nástin vývoje vyučování neslyšících*. Brno: Paido, 1996.
- PULDA, M. *Surdopedie se zaměřením na raný a předškolní věk*. Brno: MU, 1992, 1994.

- PULDA, M. *Včasná sluchově řečová výchova malých sluchově postižených dětí*. Brno: MU, 2002
- PULDA, M. *Integrovaný žák se sluchovým postižením v základní škole*. Brno: Paido, 2000.
- PŮSTOVÁ, Z. *Psychomotorický vývoj sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1997.
- REDLICH, K. *Slyšící dítě hluchých rodičů*. Bakalářská práce. Praha: FF UK, 2003. Dostupné na World Wide Web: <www.ruce.cz>
- RŮŽIČKOVÁ, M. *Učíme se českou znakovou řeč*. Praha: Septima, 2000
- RŮŽIČKOVÁ, M. *Znakování pro každý den*. Praha, Septima, 2001
- SINECKÁ, J. *Komunita neslyšících a limity jejich integrace do české společnosti. (Zpráva o výzkumu zdravotně handicapované skupiny)*. Speciální pedagogika 1, 2003, s. 33 – 42
- SOBOTKOVÁ, A. Edukace dětí a žáků se sluchovým postižením, In VÍTKOVÁ, M.: *Integrativní školní (speciální) pedagogika*, Brno, MSD, 2003.
- SOBOTKOVÁ, A. Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC, In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.
- SOURALOVÁ, E. *Čtení neslyšících*. Olomouc: Vydavatelství Univerzity Palackého, 2002.
- SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000.
- SVOBODOVÁ, K. *Logopedická péče o děti s kochleárním implantátem*. Praha: Septima, 1997.
- ŠEDIVÁ, Z. *Rozvíjení sociálních dovedností sluchově postižených*. Praha: Septima, 1997.
- ŠEDIVÁ, Z. *Psychologie sluchově postižených ve školní praxi*. Praha: Septima, 2006. ISBN 80-7216-232-2.

Materiály České komory tlumočnicků znakového jazyka (44 publikací a 28 DVD) vydané v rámci projektu Vyškolení lektorů a vytvoření výukových materiálů pro tlumočnický znakového jazyka, transliterátory znakované češtiny a vizualizátory mluvené češtiny. Seznam je dostupný na webových stránkách ČKTZJ (www.cktjz.com).

Internetové odkazy:

www.ticho.cz

www.pevnost.com

www.cktjz.com

www.ruce.cz

www.teiresias.muni.cz

www.frpsp.cz

www.weblík.cktjz.com

Časopisy: Speciální pedagogika, Gong, Unie, INFO Zpravodaj, Doteky

Multimediální programy:

DINGOVÁ, N., DVOŘÁKOVÁ, M., FALTÍNOVÁ, R., OKROUHLÍKOVÁ, L., SERVUSOVÁ, J. a kol. *Slovník porodnické terminologie*, Praha, 2005

- HORÁKOVÁ, R. *Znaková zásoba pojmů z oboru speciální pedagogika*, Brno: MU, Rigorózní práce, 2005
- LANGER, J., PTÁČEK, V., DVOŘÁK, K. *Znaková zásoba českého znakového jazyka k rozšiřujícímu studiu surdopedie se zaměřením na znakový jazyk*. Olomouc: UP PdF, 2004. ISBN 80-244-0846-5
- Lexikologie pro základní školy*. Praha: FFUK, 2003
- POTMĚŠIL, M. *Zpracování dřeva – terminologická pomůcka*. Beroun 2002
- PROCHÁZKOVÁ, A. a kol. *Slovník znakového jazyka pro obor pedagogika a psychologie*. Hradec Králové: PedF, 1992
- PTÁČEK, V., KOTVOVÁ, M.: *Slovník znakové řeči*. Praha: PedF UK, 1998
- Terminologie pro počítače, internet, tvorbu webových stránek a typografii v českém znakovém jazyce*. Praha: ASNEP, 2003
- VYSUČEK, P., MOTEJZÍKOVÁ, J. *Specifické znaky*. Praha: FF UK, Pevnost, 2003

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Specializace - širší vědní základ: psychopedie

30 hodin – povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

Garanti předmětu: doc. PhDr. Jarmila Pipeková, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBECNÉ OTÁZKY PSYCHOPEDIE

- Vývoj vztahu společnosti k osobám s mentálním postižením
- Vymezení kategorie osob s mentálním postižením, stupně postižení
- Sociální dimenze mentálního postižení
- Systém edukace dětí, žáků a studentů s mentálním postižením
- Speciálněpedagogická diagnostika u jedinců s mentálním postižením
- Terapie ve speciálněpedagogické péči (hipoterapie, ergoterapie, canisterapie, arteterapie, dramaterapie, metoda bazální stimulace ad.)
- Současné zahraniční trendy v oblasti podpory osob s mentálním postižením
- Problematika celoživotního vzdělávání jedinců s mentálním postižením

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY PSYCHOPEDIE

- Charakteristika osob s mentálním postižením, vliv výchovy a vzdělávání na rozvoj jedinců s mentálním postižením, jejich možnosti v oblasti profesního uplatnění dle jednotlivých stupňů postižení, problematika období dospělosti
- Downův syndrom, etiologie, charakteristika, možnosti vzdělávání a mimoškolních aktivit, období dospělosti
- Autismus, etiologie, charakteristika, možnosti vzdělávání, zaměstnání u jednotlivých poruch autistického spektra
- Souběžné postižení více vadami, raná podpora, edukace dětí, žáků s tímto typem postižení, alternativní možnosti přístupu
- Sociální služby poskytované osobám s mentálním postižením, vývoj a prognóza poskytovaných služeb v oblasti sociální sféry
- Nestátní zařízení, možnosti alternativní péče o osoby s mentálním postižením během celého života.

Další požadavky ke zkoušce

- Zpracovat seminární práce v rozsahu 10 stran vybraného tématu z oblasti obecných psychopedických otázek a jednoho tématu ze specializačních okruhů
- Zpracovat individuální vzdělávací program žáka s mentálním postižením v rámci individuální integrace v mateřské škole, základní škole
- Výuka v předmětu psychopedie ve 2 semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertačních prací

- Možnosti edukace jedinců se souběžným postižením více vadami v České republice
- Kvalita života u osob s mentálním postižením v širším kontextu
- Inkluze dítěte, žáka s mentálním postižením v mateřské, základní škole
- Komprehensivní rehabilitace z pohledu osob s mentálním postižením
- Předprofesní a profesní příprava jedinců s mentálním postižením jako předpoklad vstupu na otevřený trh práce
- Inkluze v oblasti edukace žáka s lehkým mentálním postižením na základní škole jako součást socializačního procesu osob se zdravotním postižením

Literatura

- BARTOŇOVÁ, M. *Současné trendy v edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-373.
- CARDINAX, V. *Ujměte se mě, výchova hluchoslepých dětí*. Praha: Scientia, 1999
- ČERNÁ, M. a kol. *Česká psychopedie*. Praha: UK, 2008. ISBN 978-80-246-1565-3.
- DOLEJŠÍ, M. *K psychologii mentálně retardovaných*. Praha: Avicenum, 1996
- HORT, V. *Dětská a adolescentní psychiatrie*. Praha: Portál, 2000
- KLENKOVÁ, J. *Logopedie*. Praha: Grada. ISBN 80-85931-88-5.
- MATOUŠEK, O. *Sociální služby*. Praha : Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-310-9
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno: Paido, 1997
- MÜHLPACHR, P. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno: MU, 2000.
- MÜLLER, O. *Terapie ve speciální pedagogice*. Olomouc: UP, 2005. ISBN 80-244-1075-3.
- NESNÍDALOVÁ, R. *Extrémní osamělost*. Praha: Portál, 1997
- PIPEKOVÁ, J. a kol. *Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením*. Praha: IPPP ČR, 2004. ISBN 80-86856-01-1.
- PIPEKOVÁ, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.
- PIPEKOVÁ, J. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno: MSD, 2006. ISBN 80-86633-40-3.
- PŘINOSILOVÁ, D. *Diagnostika ve speciální pedagogice. Texty k distančnímu vzdělávání*. Brno : Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-142-3.
- PUESCHEL, S. *Downův syndrom pro lepší budoucnost*. Praha: Tech-Market, 1997
- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. Olomouc: UP, 2003, ISBN 80-244-0646-2.
- RUBINŠTEJNOVÁ, S. J. *Psychologie mentálně zaostalého žáka*. Praha: SPN, 1987
- SCHOPLER, E. *Autistické chování*. Praha: Portál, 1997
- SCHOPLER, E. *Příběhy dětí s autismem a příbuznými poruchami vývoje*. Praha: Portál, 1999
- ŠIŠKA, J. *Mimořádná dospělost*. UK Praha, Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0992-4.
- ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-060-7.
- THOROVÁ, K. *Poruchy autistického spektra*. Praha.: Portál, 2006. ISBN 80-7367-091-7.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-71-78-802-3.

- VALENTA, M., KREJČÍŘOVÁ, O. *Psychopedie - kapitoly z didaktiky mentálně retardovaných*. Olomouc: Netopejř, 1997
- VALENTA, M. a kol. *Přehled speciální pedagogiky a školská integrace*. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244-0698-5.
- VALENTA, M., MÜLLER, O. *Psychopedie, teoretické základy a metodika*. Olomouc: Parta, 2003, 2007. ISBN 80-7320-63-5.
- VAŠEK, Š. *Pedagogika mentálně postižených*. Bratislava: Sapiencia, 1994
- VAŠEK, Š. *Pedagogika viacnásobne postihnutých*. Bratislava: Sapiencia, 1999
- VÍTKOVÁ, M. *Somatopedické aspekty*. 2. rozšířené a přepracované vydání. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-134-0.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika Integrace školní a sociální*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Specializace - širší vědní základ: somatopedie

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

**Garant předmětu: prof. PhDr. Marie Vítková, CSc.
doc. PhDr. Dagmar Opatřilová, Ph.D.**

Obsahové okruhy

OBECNÉ OTÁZKY SOMATOPEDIE

- Vývoj vztahu společnosti k tělesně a zdravotně postiženým
- Vymezení kategorie osob s tělesným postižením
- Sociální dimenze tělesného postižení
- Současné zahraniční trendy v podpoře jedince s tělesným postižením
- Systém výchovy a vzdělávání jedinců s tělesným postižením, integrace/inkluze v České republice
- Obraz tělesného postižení v jednotlivých etapách života jedince
- Speciálně pedagogická diagnostika u jedinců s tělesným postižením
- Terapie ve speciálně pedagogické péči (léčebná rehabilitace s poruchou centrálního motoneuronu, ergoterapie, metoda bazální stimulace, hipoterapie ad.)

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY

- Charakteristika nemocné mládeže, nejčastější chronická onemocnění (epilepsie, alergie, astmatické onemocnění), vliv na výchovu a vzdělání dětí a mladistvých, jejich profesní uplatnění a kvalitu života
- (Dětská) mozková obrna, etiologie, charakteristika, formy DMO, charakteristika
- Dětská mozková obrna jako kombinované postižení, charakteristika (hybné postižení s přidruženým mentálním postižením, epilepsií, smyslovým postižením, poruchami komunikačních schopností).
- Úrazy mozku z medicínského a pedagogického hlediska.
- Degenerativní onemocnění svalů, Duchennova progresivní svalová dystrofie.

Další požadavky ke zkoušce

- Zpracovat seminární práci v rozsahu 10 -15 stran vybraného tématu z oblasti obecných somatopedických otázek a jednoho tématu ze specializačních okruhů
- Výuka v předmětu somatopedie ve dvou semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertační práce

- Speciálně pedagogická diagnostika u jedinců s tělesným postižením jako předpoklad jejich úspěšné edukace
- Intervence u dětí s dětskou mozkovou obrnou a s dalším přidruženým postižením
- Podmínky integrace dětí/žáků do běžných typů škol a školských zařízení

- Komprehensivní rehabilitace z pohledu podpory jedince s tělesným postižením
- Cílená předprofesní příprava jako předpoklad úspěšného začlenění jedinců s tělesným postižením na trhu práce
- Edukace jedinců se souběžným postižením více vadami
- Edukativní přístup k získávání specifických kompetencí v pregraduální přípravě speciálních pedagogů
- Speciálně pedagogická diagnostika jako faktor predikce úspěšnosti vzdělávání a výchovy dětí s pohybovým postižením

Literatura

- BARTOŇOVÁ, M. *Současné trendy v edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-373.
- BARTOŇOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J., VÍTKOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání žáků s mentálním postižením v odborném učilišti a na praktické škole*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-050-0.
- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. *Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.
- BARTOŇOVÁ, M., BAZALOVÁ, B., PIPEKOVÁ, J. *Psychopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-161-4.
- BYTEŠNÍKOVÁ, I., HORÁKOVÁ, R., KLENKOVÁ, J. *Logopedie a surdopedie*. Brno: paido, 2007. ISBN 978-80-7315-136-2.
- ČERNÁ, M. a kol. *Česká psychopedie. Speciální pedagogika osob s mentálním postižením*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1565-3.
- DOLEŽAL, R., VÍTKOVÁ, M. *Zaměstnávání osob se zdravotním postižením*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-143-0.
- EIS, E. *Ortopedie pro speciální pedagogy*. Praha: SPN, 1990.
- GUTVIRTH, J. *Základy dětského lékařství pro speciální pedagogy*. Praha: SPN, 1981.
- HÁJKOVÁ, V., KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Kapitoly z integrativní pedagogiky pro učitelky mateřských škol*. Praha: IPPP, 2001. ISBN 80-7315-063-8
- HÁJKOVÁ, V. *Podpora speciálních vzdělávacích potřeb žáků se zdravotním znevýhodněním*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-7290-344-3.
- HÁJKOVÁ, V. *Integrativní pedagogika*. Praha: IPPP, 2005. ISBN 80-86856-05-4.
- HAMADOVÁ, P., KVĚTOŇOVÁ, L., NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-145-4.
- HRONOVÁ, M. *Významné osobnosti v historii somatopedie*. Olomouc: UP, 1987.
- JANKOVSKÝ, J. *Ucelená rehabilitace dětí s tělesným a kombinovaným postižením*. Praha: Triton, 2001. ISBN 80-7254-192-7.
- KÁBELE, F. *Rozvíjení hybnosti a řeči u dětí s DMO*. Praha: MPSV, 1986.
- KÁBRT, J. a kol. *Lexicon medicum*. Praha: AVICENUM, 1988.
- KAPOUNEK, B. a kol. *Ortopedie a neurologie pro speciální pedagogy*. Praha: SPN, 1989.
- KÁŠ, S. *Neurologie v běžné lékařské praxi*. Praha, Grada-Avicenum, 1997.
- KLENKOVÁ, J. *Logopedie*. Praha: Grada, ISBN 80-85931-88-5.
- KLENKOVÁ, J. *Možnosti stimulace preverbálních averbálních schopností vývojově postižených dětí*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-91-5.

- KUBÁT, R. *Ortopedické vady u dětí a jak jim předcházet*. Praha: H+H, 1992
- KUDELOVÁ, I., KVĚTOŇOVÁ, L. *Malé dítě s těžkým poškozením zraku*. Brno: Paido, 1996.
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Oftalmopedie*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-84-2.
- LANGMEIER, J. *Vývojová psychologie pro dětské lékaře*. Praha: Avicenum, 1990
- LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998.
- LESNÝ, I., ŠPITZ, J. *Neurologie a psychiatrie pro speciální pedagogy*. Praha: SPN, 1987.
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-20-6.
- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dítěte*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-86-9.
- NOVOSAD, L. *Základy speciálního poradenství*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-197-5.
- MÜHLPACHR, P. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno: MU, 2000.
- OPATŘILOVÁ, D. *Pedagogická intervence v raném a předškolním věku u jedinců s dětskou mozkovou obrnou*. Brno: MU, 2003. ISBN 80-210-3242-1.
- OPATŘILOVÁ, D. *Analýza současného stavu inkluzivního vzdělávání v České republice u jedinců s tělesným postižením v předškolním a základním vzdělávání*. Brno: MU, 2009. ISBN 978-80-210-50-30-3.
- OPATŘILOVÁ, D., ZÁMEČNÍKOVÁ, D. *Možnosti speciálně pedagogické podpory u osob s hybným postižením*. Brno: MU, 978-80-210-4575-0.
- PIAGET, J., INHELDEROVÁ, B. *Psychologie dítěte*. Praha: Portál, 1997.
- PIPEKOVÁ, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. 3 přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2010. ISBN 80-7315-210-0.
- PIPEKOVÁ, J. *Osoby s mentálním postižením ve světle současných edukativních trendů*. Brno: MSD, 2006. ISBN 978-80-7315-198-0.
- PIPEKOVÁ, J. a kol. *Kariérové poradenství pro žáky se zdravotním postižením*. Praha: IPPP ČR, 2004, 76 s. ISBN 80-86856-01-1.
- PŘINOSILOVÁ, D. *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-142-3.
- ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada-Avicenum, 1997.
- ŘÍČAN, P., VÁGNEROVÁ, M. *Dětská klinická psychologie*. Praha: Avicenum, 1991.
- ŠLAPAL, R. *Neurologie pro speciální pedagogy*. Brno: Paido, 1996. ISBN 80-85931-17-6.
- ŠVARCOVÁ, I. *Mentální retardace*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-506-7.
- TROJAN, S. a kol. *Fyziologie a léčebná rehabilitace motoriky člověka*. Praha: Grada, 1996. ISBN 80-7169-257-3.
- VALENTA, M. a kol. *Přehled speciální pedagogiky a školská integrace*. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244-0698-5.
- VALENTA, M., MÜLLER, O. *Psychopedie, teoretické základy a metodika*. Olomouc: Parta, 2003. ISBN 80-7320039-2.
- VÍTEK, J. *Medicínská propedeutika pro speciální pedagogy. Úvod do neurologie. Úvod do oftalmologie*. Brno: 2007. ISBN 978-80-7315-154-6.
- VÍTKOVÁ, M. *Somatopedické aspekty*. 2. rozšířené a přepracované vydání. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-134-0.

- VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika Integrace školní a sociální. 2.* přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
- VÍTKOVÁ, M., ŘEHŮŘEK, J., KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Možnosti reedukace zraku při kombinovaném postižení.* Brno: Paido, 1999. ISBN 80-85931-75-3.
- VÍTKOVÁ, M., PIPEKOVÁ, J. (ed.). *Terapie ve speciálně pedagogické péči. Terapien in der Sonderpädagogischen Behandlung. 2.* rozšířené vydání. Brno: Paido, 2001, s. 165. ISBN 80-85931-83-4.
- VOJTA, V. *Mozkové hybné poruchy v kojeneckém věku.* Praha: Grada, 1993. ISBN 80-85424-98-3.
- ZVOLSKÝ, P. a kol. *Speciální psychiatrie.* Praha: UK, 1996. ISBN 80-7184-203-6.

Zahraniční odborná literatura podle výběru doktoranda

Specializace - širší vědní základ: oftalmopedie

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

Garanti předmětu: doc. PhDr. Lea Květoňová, Ph.D., PhDr. Petra Röderová, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBEČNÉ OTÁZKY OFTALMOPEDIE

- Vývoj vztahu společnosti ke zrakově postiženým
- Paradigma oftalmopedie v rámci paradigmatu speciální pedagogiky
- Specifika psychomotorického vývoje jedince se zrakovým postižením z pohledu vývojových stadií Eriksona a Piageta
- Metody reedukace a kompenzace z pohledu oftalmopedického
- Školská problematika na poli zrakového postižení
- Neziskový sektor jako jeden z pilířů komprehensivní rehabilitace zrakově postižených (raná péče, Tyfloservis, Tyflocentrum, SONS, LORM)
- Postproduktivní věk u jedinců se zrakovým postižením a jejich aktivizace

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY

- Raná intervence u dětí se zrakovým postižením
- Spolupráce s rodinou dítěte se zrakovým postižením
- Poruchy binokulárního vidění u předškolních dětí, reedukace
- Specifika výuka žáků slabozrakých a nevidomých
- Zrakové postižení a fenomén kombinovaného postižení
- Edukace jedinců slepohluchých

Další požadavky ke zkoušce

- Případová studie (10 stran) včetně zpracovaného rehabilitačního plánu (min. 2 strany)
- Výuka v předmětu oftalmopedie ve 2 semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertační práce

- Školské aspekty integrace nevidomých studentů na běžných gymnáziích
- Analýza úspěšnosti použití bílých holí dle jednotlivých parametrů
- Komparace rodin s dítětem se zrakovým postižením a s více vadami v závislosti na působení středisek rané péče
- Představy jedinců s těžkým zrakovým postižením dle různých kritérií
- Komparace přístupů k edukaci jedinců se zrakovým postižením v České republice a ve Finsku

Literatura

- CORN, A. L., MARTINEZ, I., HLAVÁČKOVÁ, E., SKALICKÁ, M., VACHULOVÁ, J.
Máte ve třídě zrakově postižené dítě. Praha: SRP, 1993
- ČÁLEK, O. a kol. *Vývoj osobnosti zrakově těžce postižených.* Praha: SPN, 1991
- ČÁLEK, O. *Raný vývoj dítěte nevidomého od narození.* Praha: UK, 1984.
- EDELSBERGER, K., KÁBELE, F. *Defektologický slovník.* Praha: SPN, 1984
- HAMADOVÁ, P., KVĚTOŇOVÁ, L., NOVÁKOVÁ, Z. *Oftalmopedie.* Brno: Paido, 2007.
ISBN 978-80-7315-145-4.
- HEINER, D., SKALICKÁ, M. *Učíme se dívat.* Praha: SRN, 1995
- HYVÄRINEN, L. *Dopad zrakového postižení na celkový vývoj.* Seminář 1. a 2. 6. 1994.
Praha: FN Motol
- CHENOVÁ, D. *Rodiče a malé zrakově postižené děti.* Praha: SRP, 1994
- JEŘÁBEK, J. *Oftalmologie pro pedagogy.* Praha: 1979
- JESENSKÝ, J. *Hmatové vnímání informací s pomocí tyflografiky.* Praha: SPN, 1988
- JESENSKÝ, J. *Kontrapunktů integrace zdravotně postižených.* Praha: Karolinum, 1995
- KEBLOVÁ, A. *Integrované vzdělávání dětí se zrakovým postižením.* Praha: Septima, 1996
- KEBLOVÁ, A. *Kompenzační pomůcky pro zrakově postižené žáky ZŠ.* Praha: Septima, 1996
- KEBLOVÁ, A. *Čich, hmat, sluchové vnímání, náprava binokulárních poruch.* Praha:
Septima, 1999
- KOWALIK, S., BANKA, A. *Perspektivy rehabilitace hluchoslepých.* Praha: Wagner Press,
2000.
- KUDELOVÁ, I., KVĚTOŇOVÁ, L. *Malé dítě s těžkým poškozením zraku.* Brno: Paido, 1996
- KVĚTOŇOVÁ, ŠVECOVÁ, L. *Oftalmopedie.* Brno: Paido, 2000, 70 s. ISBN 80-85931-84-
2.
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Oftalmopedie.* In: PIPEKOVÁ, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální
pedagogiky.* Brno: Paido, 1998, s. 163-169
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L. *Speciálně pedagogické působení na zrakově postižené dítě ve
smyslu reedukace a kompenzace zraku.* In: VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální
pedagogika.* Brno: Paido, 1998, s. 118-123
- KVĚTOŇOVÁ-ŠVECOVÁ, L., MADLENER, I., ŘEHŮŘEK, J., VÍTKOVÁ, M. *Možnosti
reedukace zraku při kombinovaném postižení.* Brno: Paido, 1999
- LOPUCHOVÁ, J. *Terminologický slovník pedagogiky zrakovo postihnutých.* Bratislava: Iris,
1999
- LUDÍKOVÁ, L. *Tyflopédie I. a II.* Olomouc: UP, 1988
- LUDÍKOVÁ, L., MALEČEK, M. *Tyflopédie III.* Olomouc: UP, 1991
- LUDÍKOVÁ, L. *Edukace hluchoslepeho dítěte raného věku.* Olomouc: UP, 2001.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých I.* Praha: Scientia, 2000. ISBN 80-7183-225-1.
- LUDÍKOVÁ, L. *Vzdělávání hluchoslepých III.* Praha: Scientia, 2001. ISBN 80-7183-226-1.
- MASON, H., Mc Call S. *Visual Impairment.* London: David Fulton Publishers, 1997
- MONATOVÁ, L. *Pojetí speciální pedagogiky z vývojového hlediska.* Brno: Paido, 1996
- MONATOVÁ, L. *Speciálně pedagogická diagnostika z hlediska vývoje dítěte.* Brno: Paido,
2000
- NIELSEN, L. *Dotýkej se, ať pochopíš.* Praha: SRP, 1996
- NIELSEN, L. *Učení zrakově postižených dětí.* Praha: 1998

- NOVÁK, J. *Využití výpočetní techniky pro zdravotně postižené*. Brno: Paido, 1997.
- PILAŘOVÁ, M., HRADÍLKOVÁ, T. *Raný vývoj dítěte a možnosti rané intervence*. Praha: Futurum, 1999.
- POŽÁR, L. *Patopsychológia postihnutého dieťaťa*. Bratislava: UK, 1987
- POŽÁR, L. *Školská integrácia dětí a mládeže s poruchami zraku*. Bratislava: UK, 1996
- Raná péče pro rodiny s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením*. Praha: SRP, 1998
- RIEBEL, O. *Vybrané kapitoly z oftalmologie*. Praha: SPN, 1985
- Sborník příspěvků I. mezinárodní konference k problematice vzdělávání žáků s těžkým kombinovaným postižením*. Blansko: 2001.
- Sborník odboru speciálního školství*. Praha: MŠMT ČR, 1998.
- SMÝKAL, J. *Hovory s rodiči*. Praha: ÚV Svazu invalidů, 1988
- SMÝKAL, J. *Pohled do dějin slepeckého písma*. Praha: ČUNS, 1994
- SOURALOVÁ, E. *Vzdělávání hluchoslepých II*. Praha: Scientia, 2000. ISBN 80-7183-226-X.
- Úprava prostředí pro výchovu a vzdělávání hluchoslepých*. Olomouc: UP
- VÁGNEROVÁ, M. *Oftalmopsychologie dětského věku*. Praha: UK, 1995
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika Integrace školní a sociální*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
- WARREN, D. H. *Blindness and Early Childhood Development*. American Foundation for the Blind. NY 1989
- WIENER, P. *Prostorová orientace a samostatný pohyb*. Praha: Avicenum, 1986

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Specializace - širší vědní základ: etopedie

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

Garanti předmětu: **doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.,**
Mgr. et. Mrg. Karel Červenka, Ph.D.

OBECNÉ OTÁZKY ETOPEDIE

- **Historický vývoj přístupů k problematice poruch chování v dětském věku jako etapa formování oboru etopedie**
 - Období nedůvěry ve svobodu člověka
 - Období intervenčních a reedukačních experimentů
 - Období nástupu intervenčních programů a profesní specializace
 - Období formování pedopatologie a nápravné pedagogiky
- **Profilace etopedie v rámci vývojových trendů ve speciální pedagogice**
 - Poválečné období profilace speciální pedagogiky – model hromadné převýchovy.
 - Vznik etopedie jako samostatné disciplíny speciální pedagogiky.
- **Rámcové koncepty v etopedii**
 - Medicínské, integrativní, inkluzivní koncepty v etopedii – společenské a mezioborové ukotvení, srovnání konceptů z pohledu perspektivy dítěte v riziku poruch chování a s poruchou chování.
 - Psychologické teorie jako rámcová východiska intervence v etopedie.
- **Etopedie jako vědní obor**
 - Postavení ve speciální pedagogice, v rámci společenských věd, výzkumné strategie v současné etopedie. Vymezení sociální práce a speciální pedagogiky s orientací na práci s jedinci v riziku a s poruchami chování.
- **Inkluzivní edukace dětí v riziku a s poruchami chování**
 - Koncept kvality života školy, postoje žáků s problémy v chování ke škole a učení, učení a výuka v kontextu rizika a vývoje poruchy chování, vzdělávací potřeby dětí s poruchami chování, podpora, posilování a intervence. Příklady výstupů z výzkumů na národní i mezinárodní úrovni.
- **Porucha chování v dětském věku v kontextu inkluzivních přístupů**
 - Vymezení, kategorizace, definice, terminologie – vývojová dimenze poruchy chování; prevalence – gender, věk; intervence, podpora, resilience, zvládání, kvalita života v dospělosti. Příklady výstupů z výzkumů na národní i mezinárodní úrovni.
- **Porucha chování v kontextu specifických vzdělávacích potřeb a strategií učení a chování**
 - Vzdělávací potřeby, strategie řešení problémů, modely chování, strategie edukace, intervence, rehabilitace, podpora a provázení, speciálněpedagogická diagnostika – potřeba, dilemata, návrhy. Příklady výstupů z výzkumů na národní i mezinárodní úrovni.
- **Porucha chování jako patologický koncept versus nejlepší zájem dítěte jako edukační koncept přístupů k fenoménu poruchy chování v dětském věku**

- Srovnání, ukotvení ve společenskovedním kontextu, vliv na paradigma etopedie, sociálněprávní ochrana dítěte, odpovědnost rodiny, státu, sanance rodiny, problematika kriminality dětí, edukace versus restrikce.
- **Dítě/žák v riziku a s poruchou chování v kontextu inkluzivního vzdělávání**
 - Vzdělání, vzdělanost, přístup ke vzdělávání a souvislosti vývoje poruchy chování, systémové vztahové rámce interpretace poruchy chování. Příklady výstupů z výzkumů na národní i mezinárodní úrovni.
- **Resilience v kontextu etiologické triády poruch chování**
 - Vymezení poruchy chování v kontextu odpovědnosti za vývoj poruchy chování ve vztahu k životní situaci dítěte v edukačních procesech školy – strategie přístupů, posilující a oslabující faktory ve školním životě ve vazbě na vývoj poruchy chování. Příklady výstupů z výzkumů na národní i mezinárodní úrovni.
- **Podpora, intervence a provázení dětí v riziku poruch chování, s problémy v chování a s poruchou chování v kontextu sebeaktualizačních strategií zvládnání**
 - Role a úkoly speciálního pedagoga při intervenci ve škole, v rodině, v poradenském zařízení, v residenční instituci, v sociálních službách: se zaměřením a) na dítě, b) na jeho sociální síť, c) na podmínky jeho socializace.
 - Perspektivní orientace v přístupech pedagoga.
- **Praxe residenční edukace, intervence a rehabilitace dětí s poruchami chování**
 - Ústavní a ochranná výchova, charakter, úkoly, cíle, perspektiva, transformace.

Další požadavky ke zkoušce

- Prokázání znalosti teorií poruchy chování a jejich aplikace do inkluzivních podmínek edukace.
- Seminární práce: srovnání edukace dětí s poruchami chování v zahraničí – srovnání s českým školským prostředím; vymezení pozitivních trendů; aplikace do českého školského prostředí.
- Zpracování výzkumné studie na téma edukace, intervence, poradenství dítěte s poruchou chování.
- Výuka předmětu etopedie ve dvou semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertační práce

- Podpora socializace dítěte s poruchou chování v podmínkách institucionální výchovy, v podmínkách inkluzivní edukace.
- Transformace ústavní a ochranné výchovy v kontextu inkluzivních přístupů k edukaci dětí s poruchami chování.
- Intervence poruch chování jako proinkluzivní speciálněpedagogická strategie
- Specifika edukace dětí/žáků v riziku a s poruchami chování.
- Porucha chování a kvalita života v dospělosti.
- Artefilitika jako sociálně formativní činitel rizikových jedinců v hlavním vzdělávacím proudu vzdělávání.

Literatura

- AYERS, H., CLARKE, D., MURRAY, A. *Perspectives on Behaviour: A Practical Guide to Effective Interventions for Teachers*. London: David Fulton Publisher, 2000. ISBN 1-85346-672-7.
- BARKLEY, R. A., MURPHY, K. R. *Attention-Deficit Hyperactivity Disorder A Clinical Workbook*. 2nd ed. New York: The Guilford Press, 1998. ISBN 1-57230-301-8.
- BARKLEY, R. A. *ADHD and the nature of self-control*. 2nd ed. Guilford Publications, New York: 2005. ISBN 1-59385-231-2.
- BARKLEY, R. *Defiant Children*. 2nd. Ed. New York, London: The Guilford Press, 1997. ISBN: 1-57230-123-6.
- BARR, R.D., PARRETT, W.H. *Hope fulfilled for at-risk and violent youth*. 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon, 2001. ISBN 0-205-30886-4.
- BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. et al. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami II.*, Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-170-6.
- BLATNÍKOVÁ, Š., NETÍK, K. *Predikce kriminality*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2008. ISBN 978-80-73338-075-5.
- Blatný, M. et al. *Psychosociální souvislosti osobní pohody*. Brno: MSD, 2005. ISBN: 80-86633-35-7.
- BLÍŽKOVSKÝ, B. *Systémová pedagogika*. 1. vyd., Ostrava: Amosium Servis, 1992. ISBN 80-85498-18-9.
- BINKLEY, M., RUST, K., WILIAMS, T. *Reading literacy in an International Perspective, Recommendations for the Future*, Washington, DC: NCES 97-875, 1996. ISBN 0-16-048957-1.
- BOOTH, T., AINSCOW, M. *Index for Inclusion, Developing Learning and Participation in Schools*. Bristol: CSIE, 2002. ISBN 1-87-200118-1.
- BOWEN, J., JENSON, W.R., CLARK, E. *School Based Interventions for Students with Behavior Problems*. New York: Kluwer Academic/Plenum Publisher, 2004. ISBN 0-306-48114-6.
- BURNS, B., HOAGWOOD, K. *Community Teratment for Youth. Evidence-Based Interventions for Severe Emotional and Behavioral Disorders (Innovations in Practice and Service Delivery With Vulnerable Populations)*. Oxford, New York: Oxford University Press, Inc. 2002. ISBN 0-19-513457-5.
- CLARKE, D. *Pro-Social and Anti-Social Behaviour*. New York: 2003. ISBN 0-415-22761-5.
- COLE, T., VISSER, J., UPTON, G. *Effective Schooling for Pupils with Emotional and Behavioural Difficulties*. 1. vyd. London: David Fulton Publishers Ltd, 1998. ISBN 1-85346-544-5.
- COLVIN, G. *Managing the Cycle of Acting-Out Behavior In the Classroom*. USA: Behavior Associates, 2004. ISBN: 0-9631777-3-7
- CULLINAN, D. *Classification and Definition of Emotional and Behavioral Disorders*, in: RUTHERFORD JR., QUINN, R., MATHUR, S. *Handbook of Research in Emotional and Behavioral Disorders*. New York, London: The Guildford Press, 2004. ISBN 1-59385-056-5.
- ČERVENKA, K. *Není pasták jako pasták: Vhled do zkušenosti klientů preventivně výchovného zařízení*. Dizertační práce. Brno: MU, 2008

- ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. 1.vyd. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3.
- DANIELS, H., GARNER, P. *Inclusive Education*. London: Kogan Page, 2000. ISBN 0-7494-3454-6.
- DANIELS, H. *Vygotsky and Pedagogy*. New York, London: Kogan Page, 2003. ISBN 0-415-23766-1
- DANIELS, H., COLE, T., SELLMAN, E., SUTTON, J., VISSER, J., BEDWARD, J. *Study Young People Permanently Excluded from School*. Research Report RR405. London: DfES. 2003.
- EDELSBERGER, L., KÁBELE, F. *Speciální pedagogika*. Praha: SPN, 1988. č. 76-11-8.
- EDELSBERGER, L., LUDVÍK, F., NOVOTNÝ, J., PREDMERSKÝ, V. *Příspěvek k vývoji speciální pedagogiky*. Praha: SPN, 1974, 1976.
- EDELSBERGER, L.; KÁBELE, F. *Speciální pedagogika*. Praha: MŠMT: 1988, č.j. 24911/87-31.
- ELLIOTT, J., PLACE, M. *Dítě v nesnázích – prevence, příčiny, terapie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. ISBN 80-247-0182-0.
- FARRELL, M. *The Effective Teacher's Guide to Behavioural, Emotional and Social Difficulties* Format: Kindle Edition, Taylor & Francis, 2007. ASIN: B000OI14EO
- FEUSER, G. *Behinderte Kinder und Jugendliche. Zwischen Integration und Aussonderung*. Darmstadt: 1995. ISBN 3-534-12171-6.
- GABAL, I., ČADA, K., SNOPEK, J. *Sociální vyloučení Romů a česká společnost*. Otevřená společnost, o.p.s., ČR: 2008. ISBN 978-80-87110-07-2.
- GATES, B. *Learning Disabilities. Toward Inclusion*. Edinburgh: Elsevier, 2007. ISBN 978-0-443-10198-4.
- GJURIČOVÁ, J. *Analýza stavu dalšího vývoje mladých lidí po opuštění zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy za období 1995 – 2004*. Praha: MVCR, 2007. ISBN 978-80-254-0259-7.
- HEATH, M. A.; SHEEN, D. *School Based Crisis Intervention*. New York: The Guilford Press, 2005. ISBN 1-59385-151-0.
- HEININGER, J., WEISS, S. *From Chaos to Calm: Effective Parenting for Challenging Children with ADHD and other Behavior Problems*. 1st ed. Perigee Trade, 2001, ISBN-978-0399526619.
- HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. 1.vyd. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0.
- HILLENBRAND, C.: *Einführung in die Verhaltensgestörtenpädagogik*. 1.Auf., Ernst Reinhardt Verlag, München, 1999. ISBN 3-8252-2103-2.
- HOLLENWEGER, J., HASKELL, S. *Quality indicators in Special Needs Education*. Luzern: SZH, 2002. ISBN: 3-908262-30-5.
- CHEESMAN, P. L., WATTS, P. E. *Positive Behaviour Management*. New York: NPC, 1985. ISBN 0-89397-2274.
- IMHOF, M., SKRODZKI, K., URZINGER, S., M.; *Aufmerksamkeitsgestörte, hyperaktive Kinder und Jugendliche im Unterricht*, 5. Auflage, München: SSBM, 2003. ISBN 3-403-03248-5.
- JESENSKÝ, J. *Základy komprehensivní speciální pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2000. ISBN 80-7041-196-1.
- JEŽEK, S. (ed.). *Sociální klima školy I*. Brno: MSD s.r.o. 2003. ISBN 80-86633-13-6

- KAUFFMAN, J. M. *Characteristics of Emotional and Behavioral Disorders of Children and Youth*, 8thed. New Jersey: Merrill Prentice Hall, 2005. ISBN 0-13-111817-X.
- KAUFFMAN, J. M. *Conceptual Models and the Future of Special Education* Education and Treatment of Children - Volume 30, Number 4, November 2007, pp. 241-258. West Virginia University Press.
- KAZDIN, A. E. *Practitioner review: Psychosocial treatments for conduct disorder in children*. Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines, 38, 2, 161 – 178., 1997 ISSN: 0022-0663.
- KECK, R., W., SANDFUCHS, U. *Wörterbuch Schulpädagogik*. 1. Auflage; Regensburg: Klinkhardt, 1994. ISBN 3-7815-0738-6.
- KENDALL, P. *Child and Adolescent Therapy. Cognitive-Behavioral Procedures*. 3rd ed. London: The Guilford Press, 2006. ISBN 1-59385-113-8.
- KÖHN, W. *Heilpädagogische Erziehungshilfe und Entwicklungsförderung*. Heidelberg: Blitz, 2003. ISBN 3-8253-8309-1.
- KONEČNÁ, E., VOJTOVÁ, V. *Edukace žáků s ADHD na základních školách*. Brno: MU, 2008. Diplomová práce.
- KOUDELKOVÁ, A. *Psychologické otázky delikvence*. 1.vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995. ISBN 80-7187-022-6.
- KOHOUTEK, T., MAREŠ, J., JEŽEK, S. Coping in Adolescence. In *Ježek, S., Lacinová, L. (Eds.). Fifteen -Year -Olds in Brno: A Slice of Longitudinal Self -Reports*. Brno: MU, 2008. ISBN 978 -80 -210 -4755 -6.
- KOUKOLÍK, F. *Lidský mozek*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-379-X.
- KOLÁŘ, M. *Bolest šikanování*. 1.vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-513-X.
- KOMÁRIK, E. *Pedagogika emocionálne a sociálne narušených*. Bratislava: UK, 1998. ISBN 80-223-1289-4.
- KOZULIN, A., GIDIS, B., AGEYEV, V., MILLER, S. *Vygotsky's Educational Theory in Cultural Context (Learning in Doing: Social, Cognitive and Computational Perspectives)*. Cambridge: University Press, 2003. ISBN-13: 978-0521528832.
- KUJA, J. *Základy etopedické terminologie*, 1. vyd., Olomouc: UP, 1989.
- KÝR, A.: *Trestání mladých pachatelů v minulosti*, in: časopis *Historická penologie* č.1/2008 [online]. c2009 [cit. 2009-10-02]. Dostupné na: http://ad.vscr.cz/news_files/HP1.2008.pdf.
- KYRIACOU, CH. *Řešení výchovných problémů ve škole*. PRAHA: Portál, 2005. ISBN 80-7178-945-3.
- KYRIACOU, CH. Social pedagogy and the teacher: England and Norway compared. In: *Pedagogy, Kultur and Society*. Vol. 17, No. 1/3, London: Routledge, 2009. ISSN: 1468-1366.
- KYRIAZOPOULOU, M., WEBER, H. (ed). *Development of a set of indicators – for inclusive education in Europe*, Odense, Denmark: European Agency for Development in Special Needs Education, 2009. ISBN 978-87-92387-48-6.
- LABÁTH, V. (ed.) *Riziková mládež*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2001. ISBN 80-85850-66-4.

- LANE, L.K., GRESHAM, F.M., O'SHAUGNESSY, T.E. *Children with or at Risk for Emotional and Behavioral Disorders*. Boston: Allyn and Bacon, 2002. ISBN 0-205-32182-8.
- LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 3. vyd. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-195-X.
- LERNER, J., W., KLINE, F. *Learning Disabilities and Related Disorders*. 10th ed. Boston: Houghton Mifflin Company, 2006. ISBN 0-618-47402-1.
- LIEBENBERG, L. *Pathways to Resilience Research Project*. Halifax: Dalhousie University. 2009. [cit. 2009-12-02]. Dostupné na: www.resilienceproject.org.
- LYNN, S., FUCHS et al. *Effects of Task Focused Goals on Low Achieving Students with and without Learning Disabilities*. American Educational Research Journal, vol.34, 1997, p. 513 – 544.
- MAREŠ, J. a kol. *Kvalita života u dětí a dospívajících I*. Brno, 2006, MSD, ISBN 80-86633-65-9.
- MAREŠ, J. a kol. *Kvalita života u dětí a dospívajících II*. Brno, 2007, MSD, ISBN 978-80-7392-008-1.
- MAREŠOVÁ, A., KOTULAN, P., MARTINKOVÁ, M. *Sonda do problematiky osob v CR poprvé trestně stíhaných a poprvé vězněných*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. ISBN 80-7338-034-X.
- MASH, E. J., BARKLEY, R. A. (Eds.) *Assessment of childhood disorders*. 4th Ed. New York: Guilford, 2007. ISBN- 13: 978-1-59385-493-5.
- MASH, E. J. & BARKLEY, R.A. (Eds.) *Treatment of childhood disorders*. 3rd revised Ed., New York: Guilford Publications, 2005. ISBN – 13: 978-1-57230-921-0.
- MERTIN, V. LDE, LMD nebo ADD/ADHD? IN: KUCHARSKÁ, A. *Specifické poruchy učení a chování*. Praha: Portál, s.r.o., 1997. ISSN 1-211-870-X.
- MICHALOVÁ, Z. *Sondy do problematiky specifických poruch chování*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2007. ISBN 80-7311-075-X.
- MONATOVÁ, L. *Speciální pedagogika*. Brno: MU, 1995, ISBN 80-210-1009-6.
- MORRIS, J., R., SHAH, K., MORIS, P. *Internalizing Behavior Disorders*. in: LANE, K., GRESHAM, F.,
- MÜHLPACHR, P. *Sociopatologie*. Brno: MU, 2008. ISBN 978-80-210-4550-7.
- MUSSEN, P.H., CONGER, J.J., KAGAN, J., HUSTON, A.C. *Child Development and personality*. New York: Harper Collins Publishers, 1990. ISBN 0-06-044695-1.
- MYSCHKER, N., ORTMAN, M. *Integrative Schulpädagogik*. Stuttgart; Berlin; Köln; Kohlhammer, 1999. ISBN 3-17-015123-1.
- NĚMEC, J., VOJTOVÁ, V. *Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním*. Brno: Paido, MU, 2009 ISBN 978-80-210-5033.
- NEUKATER, H., RICKING, H. *Sozial-kognitive Verhaltensanalyse bei Schulabsentismus*. In *Entwicklungen Standorte Perspektiven*. Würzburg: VDS-Edition, Sonderpädagogische Kongress, 1998, 1999.
- NORDLUND, M. *Differentiated Instruction: Meeting the Needs of All Students*. Rowman & Littlefield Education, 2003. ISBN-13 – 978- 08108-470-26.
- NYKL, L. *Pozvání do Rogersovské psychologie*. 1. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2004. ISBN 80-86598-69-1.

- NOLTING, H.P. *Störungen in der Schulklasse*. 1.Auf., Weinheim: Beltz, 2002. ISBN 3-407-221-08-8.
- NUTTALL, CH. *Snižování kriminality: Zhodnocení výzkumných poznatků o způsobech nakládání s kriminálním chováním*. Praha: KUFŘ, 2005. ISBN 80-7338-043-9.
- OAKLANDER, V. *Třinácté komnaty dětské duše*. Dobříš: Drvoštěp, 2003. ISBN 80-903306-0-6.
- O'HANLON, CH. *Educational Inclusion as Action Research: An Interpretive Discourse (Inclusive Education)*. Open University Press, 2003. ISBN: 13 978-0335207329.
- O'NEILL, R., HORNER, R. ALBIN, R. *Functional Assessment and Program Development for Problem Behavior*. 2nd ed. Belmont: Brooks/Cole, 1997. ISBN-13: 978-0-543-26022-4.
- ONDRÁČEK, P. *Františku, přestaň konečně zlobit, nebo...* Praha, ISV nakladatelství, 2003. ISBN 80-86642-18-6.170 s.
- PETTY, G. *Teaching Today*. 4th Ed. London: Nelson Thornes. 2009. ISBN 978-1-4085-0415-4.
- POKORNÁ, V. *Inkluzivní a kognitivní edukace*. 1. vyd. Praha: UK, PdF, 2006. ISBN 80-7290-258-X.
- POKORNÁ, V. *Poruchy chování a jejich náprava*. 1.vyd., PF UK, Praha, 1993. ISBN 80-7066-600-5.
- POPELÁŘ, B. *Přehled dějin péče o vadnou mládež*. Brno: KPS, 1955.
- PRAŠKO, J. *Poruchy osobnosti*. Praha: Portál s.r.o., 2009. ISBN 978-80-7367-558-5.
- REYNOLDS, C, R; FLETCHER-JANSEN,E; *Encyklopedia of Special Education*, 2nd ed., New York: John Willy and Sons, 2000, ISBN 0-471-25323-5.
- RUMSTEMIER, S. *Social and Educational Justice*. Bristol: CSIE, 2002, ISBN 1-87-20011-57.
- RUTHERFORD JR., R., QUINN, M., MATHUR, S. *Handbook of Research in Emotional and Behavioral Disorders*. New York, London: The Guildford Press, 2004. ISBN 1-59385-056-5.
- ŘEHULKA, E. *Škola a zdraví 21*. Brno: Paido, 2006. ISBN 80-7315-119-7.
- ŘEHULKOVÁ, O., ŘEHULKA, E., BLATNÝ, M., MAREŠ, J. *Quality of life in the kontext of health and illness*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-073-9.
- ŘEHULKA, E. *Prevence závislostí ve škole*. Brno: MSD, 2008. ISBN 978-80-7392-077-7.
- ŘEZÁČ, J. *Sociální psychologie*. Brno: Paido, 1998, ISBN 80-85931-48-6.
- ŘÍČAN, P. *Agresivita a šikana mezi dětmi*. 1. vyd. Praha: Portál, s. r. o. 1995, ISBN 80-7178-049-9.
- ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. 2. Přepřacované vyd. Praha: Portál, s. r. o. 2004, ISBN 80-7178-829-5.
- SERFONTEIN, G. *Potíže dětí s učením a chováním*. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-315-3.
- SCHÜTZ, A. *Je selbstsicherer, desto besser?* Basel: Beltz Verlag, 2005. ISBN 3-621-27532-0.
- SMIDT, S. *Introducing Vygotsky*. New York: Routledge, 2009. ISBN: 0-415-48057-4
- SOVÁK, M. A KOL. *Defektologický slovník*. Praha: SPN, 1978.
- SOVÁK, M., EDELSBERGER, L. *Defektologický slovník*, 3.vyd. Praha: HaH, 2000. ISBN 80-86022-76-5.

- SOVÁK, M. *Nárys speciální pedagogiky*. 3.vyd., Praha: SPN, 1977. pub. č.: 70-00-07.
- SOVÁK, M. *Nárys speciální pedagogiky*. Praha: SPN, 1980.
- STEIN, R. *Grundwissen Verhaltensstörungen*. Baltmannsweiler: Schneider Verlag Hohengehren, 2008. ISBN 978-3-8340-0340-9.
- STÖRMER, N., VOJTOVÁ, V. *Interventionen/Interventions*. Berlin: Frank & Timme GmbH, 2006. ISBN 3-86596-035-9.
- STŘELEČEK, S. *Studie z teorie a metodiky výchovy II*, 1. Vyd. Brno: MU 2005. ISBN 80-210-3687-7.
- SWANSON, H. L., HARRIS, K. R., GRAHAM, S. *Handbook of Learning Disabilities*. New York: The Guilford Press, 2003. ISBN 1-57230-851-6.
- ŠIMONÍK, O. *Začínající učitel*. 1. vyd. Brno: Paido, 1994. ISBN 80-210-0944-6.
- ŠOLCOVÁ, I. *Vývoj resilience v dětství a dospělosti*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2947-3.
- ŠPECIÁNOVÁ, Š. *Sociálně-právní ochrana dětí*. Praha: VIOD, 2007. ISBN 978-80-86991-27-6.
- SWANSON, H. L., HARRIS, K. R., GRAHAM, S. *Handbook of Learning Disabilities*. New York: The Guilford Press, 2003. ISBN 1-57230-851-6.
- THEUNISSEN, G. *Krisen und Verhaltensauffälligkeiten bei geistiger Behinderung und Autismus*. 1. Auflage. Stuttgart: Kohlhammer, 2003. ISBN 3-17-017581-5.
- TITZL, B. *Postižený člověk ve společnosti*. Praha, UK v Praze, Pdf: 2000. ISBN 80-86039-90-0.
- TITZL, B. *Vychovatelna U Dobrého Pastýře*. Noviny Prahy 2. č. 7. MČ Praha 2: 2002.
- TOŠNER, J., SOZANSKÁ, O. *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-514-8.
- TRAIN, A. *Specifické poruchy chování a pozornosti*. Praha: Portál, s.r.o., 1997. ISBN: 80-7178-131-2.
- UHLÍK, J. *Historický vývoj ústavů pro mladistvé provinilce na území ČR*. In: *České vězeňství* č. 3/1996. ISSN 1213-9297.
- VÁGNEROVÁ, M. *Kognitivní a sociální psychologie žáka základní školy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0015-3.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychologie problémového dítěte*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-7184-488-8.
- VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. 2. vyd. Praha: Portál, s. r. o. 2004, ISBN 80-7178-802-3.
- VÁGNEROVÁ, M. *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1074-4.
- VEČERKA, K., HOLAS, J., TOMÁŠEK, J., DIBLÍKOVÁ, S., BLATNÍKOVÁ, Š. *Mládež v kriminologické perspektivě*. Praha: IKSP, 2009. ISBN: 978-80-7338-079-3.
- VEČERKA, K., HOLAS, J., ŠTĚCHOVÁ, M., DIBLÍKOVÁ, S. *Sociálně patologické jevy u dětí. Závěrečná zpráva z výzkumu*. Praha: MV ČR, 2000. ISBN: 80-86008-74-6.
- VISSER, J., DANIELS, H., COLE, T. *Emotional and behavioural difficulties in mainstream schools*, Volume 1, Oxford: Jai, 2001. ISBN: 0-7623-0722-6.

- VISSER, J., STOKEM, S. Pupils with Emotional and Behavioural Difficulties: a rights perspective? *Educational Review*, Volume 55, Numer 1, 1/2003, pp. 65-75. Routledge. 2003.
- VISSER, J. *Managing Behaviour in Classrooms*. London: David Fulton Publisher, 2001. ISBN 1-85346-587-9.
- VÍTKOVÁ, M., VOJTOVÁ, V. et al. *Vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním. Vzdelávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami*. Paido, Brno: 2009. ISBN 978-80-7315-188-1
- VÍTKOVÁ, M., VOJTOVÁ, V. et al. *Education of Socially Disadvantaged Pupils Across Europe*. Brno: MU, 2009. ISBN: 978-80-210-5106-5.
- VÍTKOVÁ, M. et al. in: *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami I*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-163-8.
- VÍTKOVÁ, M. Autoregulativní učení, kooperace, sociální kompetence v inkluzivní škole. In: BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. et al. in: *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami II*, Brno: Paido, 2008. ISBN 978-80-7315-170-6.
- VOJTOVÁ, V. Dilemata podpory a intervence žáků s poruchou chování v období před uložením ústavní výchovy. In: VÍTKOVÁ, M. BARTOŇOVÁ, M. *Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami IV*, Brno: Paido, 2011. v tisku
- VOJTOVÁ, V. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. Brno: MSD, 2010 ISBN 978-80-210-5159-1
- VOJTOVÁ, V. *Kapitoly etopedie I., Přístupy k poruchám emocí a chování v současnosti*. 2. přepr. a rozšíř. vyd. Brno: MU, 2008. ISBN 978-80-210-4573-6.
- VOJTOVÁ, V., JOHNSTONE, D., BLOEMERS, W. *Pädagogische Wurzeln der Inklusion/ Pedagogical Roots to Inclusion*. Berlin: Frank & Timme GmbH, 2006. ISBN 3-86596-038-3.
- WALKER, H., RAMSEY, E., GRESHAM, F. *Antisocial Behavior in Schools: Evidence-Based Practices*. 2nd Ed., Wadsworth Publishing, 2003. ISBN-10: 0534258840.
- WARNOCK, H. M. *Report of the Committee of Enquiry into the Education of Handicapped Children and Young People*. London: Her Majesty's Stationery Office. Cmnd. 7212. 1978. ISBN 0-10-172120X.
- WATKINS, C., WAGNER, P. *Improving school behaviour*. London: Paul Chapman. 2005. ISBN 0-7619-6336-7.
- WEARMOUTH, J., GLYNN, T., BERRYMAN, M. *Perspectives on Student Behaviour in School*. London, New York: Routledge, 2005. ISBN 0-415-35402.
- WICK-NELSON; R. ISRAEL, A., C. *Behavior Disorders of Childhood*. New Jersey: Pearson: 2006. ISBN 0-13-153908-6.
- WILIAMS, T., BATTEN, M. The quality of school life. In: BINKLEY, M., RUST, K., WILIAMS, T. *Reading literacy in an International Perspective, Recommendations for the Future*, NCES 97-875, Washington, DC: 1996. ISBN 0-16-048957-1.
- WILLS, F. *Cognitive Behaviour Counselling and Psychotherapy* London, SAGE: 2008. ISBN: 978-1-4129-2168-8.
- ZEMAN, P. et al. *Praxe v oblasti rozhodování o nařízení ústavní výchovy a uložení ochranné výchovy*. IKSP, Praha: 2009. ISBN 978-80-7338-081-6.

ZIKMUND, A. *Pochopení vyobrazené situace a vcítění se mravně vadného jedince v duševní život jiného*. Úchylná mládež, Praha: Spolek pro péči o slabomyslné v republice Československé, roč. 8/1, 1932 s. 26-35.

ZIKMUND, A. *Psychotechnická zkušebna v nápravné výchově dospívající mládeže mravně úchylné*. Úchylná mládež, Praha: Spolek pro péči o slabomyslné v republice Československé, 11/ 3, 4, 1935 s. 69-93.

ZIKMUND, A. *Zjištění mravního citění metodou Fernald-Jacobsohnovou*. Úchylná mládež, Praha: Spolek pro péči o slabomyslné v republice Československé, 1/ 4, 1925 s. 193-200, č. 5, s. 238-245.

ZELINKOVÁ, O. ADHD - terminologie, projevy, intervence. In: *Specifické poruchy učení a chování, sborník 2000*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80- 7178- 389-7.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Specializace - širší vědní základ: specifické poruchy učení

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, zk

Garant předmětu: doc. PaedDr. Miroslava Bartoňová, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBECNÉ OTÁZKY

- Terminologické problémy - vymezení pojmu SPU, definice, projevy specifických poruch učení
- Systémový přístup k poruchám učení - systémový a kauzální přístup, systémové myšlení
- Etiologie specifických poruch učení a chování - dispoziční příčiny, vliv prostředí
- Detailní rozbor symptomatiky LMD (ADD, ADHD). Deficity dílčích funkcí
- Poruchy chování a specifické poruchy učení
- Diagnostika specifických poruch učení a diagnostická kritéria
- Systém péče o žáky se specifickými poruchami učení v ČR
- Studijní a profesionální orientace žáků a studentů s SPU (škola, pedagogové, terapeuti)
- Projevy poruch učení a chování v osobnostním vývoji, problematika dospělých jedinců

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY

- Zvláštnosti psychického vývoje jedince s SPU
- Rodina a výchovné působení na dítě s SPU
- Zásady nápravné péče, reedukační systémy, alternativní metody
- Reedukace dyslexie, dysgrafie, dysortografie, dyskalkulie a dalších poruch SPU
- Zraková a sluchová percepce, prostorová orientace - pravolevá orientace, lateralita
- Postavení cizího jazyka ve vzdělávání žáků s SPU

Další požadavky ke zkoušce

- Vypracování individuálně vzdělávacího plánu pro žáka s diagnostikovanou poruchou učení
- Prezentace praktických dovedností z metodiky vedení případu včetně diagnostiky
- Výuka v předmětu SPU ve dvou semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat na disertační práci

- Specifika speciálně pedagogické péče, pomoci a podpory žáků s SVPU ve středních školách
- Zvláštnosti osobnostního vývoje jedinců se specifickými poruchami učení
- Metodika cílené podpory studentů s poruchami učení při získávání kompetencí v edukačním procesu

Literatura

- BARTOŇOVÁ, M. *Současné trendy v edukaci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v České republice*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-373.
- BARTOŇOVÁ, M. *Kapitoly ze specifických poruch učení I. Vymezení současné problematiky*. Brno: MU, 2004. 128 s. ISBN 80-2103613-3
- BARTOŇOVÁ, M. *Kapitoly ze specifických poruch učení II. Reedukace specifických poruch učení*. Brno: MU, 2005. ISBN 80-210-3822-5.
- BARTOŇOVÁ, M. (ed.) *Edukace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Zaměření na edukaci žáků se specifickými poruchami učení*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-38-1.
- BLAŽKOVÁ, R. a kol. *Poruchy učení v matematice a možnosti jejich nápravy*. Brno: Paido, 2000. ISBN 80-85931-89-3.
- KUCHARSKÁ, A. (ed.) *Specifické poruchy učení a chování*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-389-7.
- MATĚJČEK, Z. *Dyslexie*. Jinočany: HaH, 1995.
- MICHALOVÁ, Z. *Specifické poruchy učení na druhém stupni ZŠ a na školách středních*. Havlíčkův Brod: Tobiáš, 2001. ISBN 80-7311-000-8.
- POKORNÁ, V. *Teorie, diagnostika a náprava specifických poruch učení*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-135-5.
- POKORNÁ, V. *Cvičení pro děti se specifickými poruchami učení*. Praha: Portál, 1997. Sborníky - 1996, 1997-98, 1999, 2000.
- SEFROINTEN, G. *Potíže dětí s učením a chováním*. Praha: Portál, 1999.
- SELIKOWITZ, M. *Dyslexie a jiné poruchy učení*. Praha: Grada, 2000. ISBN 80-7169-773-7.
- TRAIN, A. *Nejčastější poruchy chování dětí*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-503-2.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) *Integrativní speciální pedagogika Integrace školní a sociální*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Brno: Paido, 2004, 463 s. ISBN 80-7315-071-9.
- ZELINKOVÁ, O. *Poruchy učení*. Praha: Portál, 1994.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Specializace - širší vědní základ: adiktologie

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

Garant předmětu: doc. MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.

Obsahové okruhy

OBECNÉ OTÁZKY ADIKTOLOGIE

- Vymezení základních pojmů (droga, tolerance, úzus, misúzus, abúzus, lék, závislost)
- Historický pohled na užívání drog, drogy v různých kulturách
- Sociální patologie, jejich typy, závislost na substancích, závislostní chování, virtuální drogy
- Dělení drog, skupiny nejvýznamnějších návykových látek, jejich vzhled a účinky
- Faktory závislosti, vznik, typy a kritéria závislosti
- Rizikové a protektivní faktory, rizikové populační skupiny a chování
- Neurofysiologie působení drog v CNS, neuron, synapse, jejich anatomie a fyziologie
- Společenská a individuální nebezpečnost drog
- Mapování drogové scény-drogová epidemiologie, studie, monitoring
- Drogy a legislativa (trestní a přestupkový zákon, limity, postihy, výklad nejdůležitějších partií)
- Prevence-terminologie, historie, dělení, význam
- Typy prevence, jejich charakteristika a aplikace, obecné znaky účinného preventivního působení
- Strategie komunitní prevence, její znaky, význam, příprava a realizace projektů primární prevence závislostí
- Zájmové populační skupiny, jejich oslovení, nabídka preventivních aktivit, hodnocení jejich efektivity z krátko- a dlouhodobého hlediska
- Možnosti intervence, první pomoc v případě akutní intoxikace

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY

- Domácí a zahraniční drogová scény-vývoj, typické znaky, společné rysy, odlišnosti
- Znaky upozorňující na zneužívání drog doma, ve škole, v zaměstnání
- Porovnání nabídky prevence a její aplikace v ČR a v zahraničí
- Subjekty zabývající se prevencí, léčbou, resocializací a represí v oblasti patologických závislostí
- Prevence ve školství, Minimální preventivní program MŠMT ČR, jeho rozpracování na školách, metodici prevence sociálně patologických jevů
- Modelový školní program SMART, hlavní rysy, význam, dopad na populaci, účinnost prevence, evaluace
- Pilotní a reprezentativní studie prováděné v populaci, významné preventivní programy

- Léčba, resocializace, terapeutické komunity, substituce, výměnné programy a programy harm-reduction

Další požadavky ke zkoušce

- Zpracovat seminární práci v rozsahu 10 -15 stran vybraného tématu z oblasti obecných otázek z adiktologie a jednoho tématu ze specializačních okruhů
- Podíl na výuce předmětu Základy adiktologie či Patologické závislosti a jejich prevence ve dvou semestrech
- Aktuální verze jsou v IS

Návrh témat disertační práce

- Mapování rizikového chování závislostního typu ve vybraných populačních segmentech (žáci základních a středních škol, studenti vysokých škol, nezaměstnaní, osoby s postižením, sociálně vyloučené) s důrazem na návykové látky substančního typu
- Mapování rizikového chování závislostního typu ve vybraných populačních segmentech (žáci základních a středních škol, studenti vysokých škol, nezaměstnaní, osoby s postižením, sociálně vyloučené) s důrazem na nesubstanční závislosti (virtuální drogy)
- Analýza skladby a účinnosti programů primární prevence ve školním prostředí
- Prevence závislostního chování na vysokých školách
- Souvislost rizikového chování závislostního typu a dalších sociálních patologií ve vysokoškolském prostředí

Literatura

- BÉM, P., KALINA, K. Úvod do primární prevence: východiska, základní pojmy a přístupy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 275-284. ISBN 80-86734-05-6.
- BERGERET, J. *Toxikomanie a osobnost*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995. 91 s. ISBN 80-7187-003-X.
- BRICHČÍN, M. et al. *Mládež- drogy- společnost*. 1. vyd. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1997. 160 s. ISSN 0862-4461.
- CSÉMY, L. et al. *Životní styl a zdraví českých školáků*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2005. 140 s. ISBN 80-85121-94-8.
- DVOŘÁK, D. *Metodika vzdělávacích programů prevence drogových závislostí a prevence HIV/AIDS*. 2. vyd. Praha: Filia, 1995. 113 s. ISBN 80-901966-2-4.
- DVOŘÁK, D. Sociální rehabilitace. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 63-69. ISBN 80-86734-05-6.
- ELLIOTTOVÁ, M. *Jak ochránit své dítě: násilí a pornografie na obrazovce, sexuální zneužití, šikanování, hazardní hráčství, únos, drogy a alkohol*. 3. vyd. Praha: Portál, 2000. 160 s. ISBN 80-7178-419-2.
- FIŠAR, Z., JIRÁK, R. *Vybrané kapitoly z biologické psychiatrie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001. 316 s. ISBN 80-247-0061-1.

- FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
- FIŠEROVÁ, M. Neurobiologie závislostí. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 96-106. ISBN 80-86734-05-6.
- FLAKS, P., TRAPKOVÁ, B. Prevence v komunitě. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 323-328. ISBN 80-86734-05-6.
- FROUZOVÁ, M. Psychologické a psychosociální faktory vzniku a rozvoje závislosti. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 124-129. ISBN 80-86734-05-6.
- GANERI, A. *Drogy: od extáze k agonii*. 1. vyd. Praha: Amulet, 2001. 149 s. ISBN 80-86299-70-8.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 136 s. ISBN 80-247-0135-9.
- HAMPL, K. Léky vyvolávající závislost. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003a, s. 187-192. ISBN 80-86734-05-6.
- HAMPL, K. Těkavé látky. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003b, s. 193-199. ISBN 80-86734-05-6.
- HARTNOLL, R. *Drogy a drogové závislosti: Propojování výzkumu, politiky a praxe. Co jsme se už naučili a co bychom se ještě naučit měli*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. 98 s. ISBN 80-86734-45-5.
- HAVLÍNOVÁ, M. et al. *Program podpory zdraví ve škole: rukověť projektu Zdravá škola*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006. 311 s. ISBN 80-7367-059-3.
- HELLER, J., PECINOVSKÁ, O. et al. *Závislost známá neznámá*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1996. 168 s. ISBN 80-169-277-8.
- HOLČÍK, J. *K teoretickým základům cesty ke zdraví. Zdravotní gramotnost a její role v péči o zdraví*. 1. vyd. Brno: MSD, 2009. 150 s. ISBN 978-80-7392-089-0.
- HYNIE, S. *Psychofarmakologie v praxi*. 1. vyd., Praha: Galén, 1995. 312 s. ISBN 80-85824-17-5.
- KACHLÍK, P., HAVELKOVÁ, M. Návykové látky, jejich konzumace, postoje a názory studentů Masarykovy univerzity. In ŘEHULKA, E. et al. (eds.). *Prevence závislostí ve škole*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008, s.25-45. ISBN 978-80-7392-077-7.
- KACHLÍK, P., HAVELKOVÁ, M. Pohled studentů Masarykovy univerzity na prevenci patologických závislostí. In ŘEHULKA, E. et al. (eds.). *Prevence závislostí ve škole*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008, s.13-24. ISBN 978-80-7392-077-7.
- KACHLÍK, P., HAVELKOVÁ, M. Zkušenosti a názory studentů Masarykovy univerzity na virtuální drogy. In LINHARTOVÁ, D., MÁCHAL, P. DANIELOVÁ, L. (eds.). *ICOLLE*

- 2010: *Sborník z mezinárodní vědecké konference*. 1. vyd. Brno: KONVOJ, 2010, s. 123-137. ISBN 978-80-7302-154-2.
- KACHLÍK, P., ŠMAJSOVÁ-BUCHTOVÁ, B. Souvislost mezi nezaměstnaností, zdravotním stavem a užíváním drog. In *Sborník z mezinárodní konference Firma a konkurenční prostředí-Sekce 8*. 1. vyd. Brno: KONVOJ, 2002, s. 23-46. ISBN 80-7302-038-6.
- KALINA, K. et al. *Glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. 1. vyd. Praha: Filia Nova, 2001. 100 s. ISBN 80-238-8014-4.
- KALINA, K. Úvod do drogové politiky: základní principy, pojmy, přístupy a problémy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 15-24. ISBN 80-86734-05-6.
- KOLEKTIV. Minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „ŠKOLA BEZ DROG“. *Učitelství noviny*, 1998, roč. 101, č. 10, s.16-20.
- KRÁLÍKOVÁ, E. Tabák a závislost na tabáku. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. s. 205-210. ISBN 80-86734-05-6.
- MANN, J. *Jedy, drogy, léky*. 1. vyd., Praha: Academia, 1996, 203 s. ISBN 80-200-0508-0.
- MARHOUNOVÁ, J., NEŠPOR, K. *Alkoholici, fetišáci a gambleři*. 1. vyd. Praha: Empatie, 1995. 112 s. ISBN 80-9011618-9-8.
- MINAŘÍK, J. Opioidy a opiáty. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 159-163. ISBN 80-86734-05-6.
- MINAŘÍK, J. Stimulancia. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 164-168. ISBN 80-86734-05-6.
- MINAŘÍK, J., PÁLENÍČEK, T. MDMA a jiné drogy „technoscény“. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 200 - 204. ISBN 80-86734-05-6.
- MIOVSKÝ, M. Halucinogenní drogy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 169-173. ISBN 80-86734-05-6.
- MIOVSKÝ, M. Konopné drogy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 174-179. ISBN 80-86734-05-6.
- MIOVSKÝ, M. *LSD a jiné halucinogeny*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 1996. 108 s. ISBN 80-85834-35-9.
- MÜHLPACHR, P. *Sociální patologie*. 1. vyd. Brno. Masarykova univerzita, 2002. 104 s. ISBN 80-210-2511-5.
- MÜLLEROVÁ, M., NEŠPOR, K. *Jak přestat brát drogy*. 2. vyd. Praha: Sportpropag, 1997. 133 s. ISBN -.
- MUŽÍKOVÁ, L. *Podněty pro implementaci výchovy ke zdraví do školních vzdělávacích programů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010.141 s. ISBN 978-80-210-5328-1.
- NEŠPOR, K. *Hazardní hra jako nemoc: jak problémy rozpoznávat, jak je zvládat, jak jim předcházet*. 1. vyd. Ostrava: Nakladatelství A. Krtilové, 1994. 146 s. ISBN-.

- NEŠPOR, K. *Jak překonat problém s hazardní hrou*. 1. vyd. Praha: Sportpropag, 1996. 107 s. ISBN-
- NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 152 s. ISBN 80-7178-831-7.
- NEŠPOR, K. *Počítače a zdraví: nač jste se neodvažovali pomyslet, natož zeptat*. 1. vyd. Praha: BEN-technická literatura, 1999. 96 s. ISBN 80-86056-71-6.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Léčba a prevence závislostí. Příručka pro praxi*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 1996. 203 s. ISBN 80-85121-52-2.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na školách*. 1.vyd. Praha: BESIP, 1994. 156 s. ISBN -.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí*. 1. vyd. Praha: Sprortpropag, 1998. 21 s. 104 s. ISBN - .
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., SOVINOVÁ, H. *Programy prevence závislostí a možnosti jejich hodnocení*. 1. vyd. Praha: Státní zdravotní ústav, 1998. 68 s. ISBN 80-7071-110-8.
- NEŠPOR, K., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami pro rodiče a pedagogy*. 3. vyd. Praha: Fortuna, 1999. 49 s. ISBN 80-7071-123-X.
- NOVÁKOVÁ, D. Přednášky, besedy a interaktivní programy ve školách. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 300-306. ISBN 80-86734-05-6.
- NOVÁKOVÁ, D. Výcvik pedagogů. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003b, s. 311-316. ISBN 80-86734-05-6.
- NOVOTNÁ, J. *Drogové závislosti-symptomatika a léčba pro praktické lékaře*. 1. vyd. Brno: Litera, 1997. 48 s. ISBN-
- NOŽINA, M. *Svět drog v Čechách*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997. 348 s. ISBN 80-85917-36-X.
- PANČOCHA, K. *Speciálně pedagogická dimenze závislostního chování*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 168 s. ISBN 80-86633-61-6.
- PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 2001. 229 s. ISBN 80-7178-569-5.
- POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., TOMKO, A. *Patologické závislosti*. 2.vyd. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002. 194 s. ISBN 80-86568-02-04.
- POPOV, P. Alkohol. In KALINA, K. et al.. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 151-158. ISBN 80-86734-05-6.
- PRESL, J. *Drogová závislost. Může být ohroženo i Vaše dítě ?* 2. vyd. Praha: Maxdorf, 1995. 88 s. ISBN 80-85800-25-X.
- RADA EU. *Protidrogová strategie EU na období 2005-2012*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 27 s. ISBN 80-86734-64-1.
- RIESEL, P. *Lesk a bída drog*. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1999. 94 s. ISBN 80-7198-348-9.
- RICHTER J. et al. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí. Příručka o efektivní školní protidrogové prevenci*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 158 s. ISBN 80-86734-38-2.
- RUDGLEY, R. *Kulturní alchymie: omamné látky v dějinách a kultuře*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 1996. 207 s. ISBN 80-7106-118-2.

- SAUNDERS, N. *Extáze a techno scéna*. 1. vyd. Brno: Jota, 1996. 336 s. ISBN 80-85617-93-5.
- SKÁCELOVÁ, L. Osobnost, dovednosti a techniky v primární prevenci. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 329-332. ISBN 80-86734-05-6.
- SKÁCELOVÁ, L. Prevence ve výuce-základní pedagogické principy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 291-299. ISBN 80-86734-05-6.
- SKÁCELOVÁ, L. Vrstevnické skupiny, peer programy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 307-310. ISBN 80-86734-05-6.
- SKALÍK, I. Primární prevence zneužívání drog: úrovně, formy, metodologické principy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 285-290. ISBN 80-86734-05-6.
- SKALÍK, I. Základní poradenství a včasná intervence v prostředí školy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 317-322. ISBN 80-86734-05-6.
- STAFFORD, P. *Encyklopedie psychedelických látek*. 1.vyd.Praha: Volvox Globator, 1997. 495 s. ISBN 80-7207-057-6.
- STONE, T., DARLINGTONOVÁ, G. *Léky, drogy, jedy*. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. 440 s. ISBN 80-200-1065-3.
- STRACH, J. Jak připravit žáky a jejich rodiče na nebezpečí plynoucí z rozvoje telekomunikací a zejména internetu. In ŘEHULKA, E. et al. (eds). *Prevence závislostí ve škole*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008, s. 72-77. ISBN 978-80-7392-077-7.
- ŠTABLOVÁ, R. *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 1998. 214 s. ISBN 80-85981-64-5.
- TYLER, A. *Drogy v ulicích: mýty, fakta, rady*. 1. vyd. Praha: Ivo Železný, 2000. 426 s. ISBN 80-237-3606-X.
- VODIČKOVÁ, M. *Modelové lekce pro práci s dětmi a mládeží*. 1. vyd. Brno: ROZRAZIL a Help Me, 1998. 40 s. ISBN 80-85382-20-2.
- VOJTOVÁ, V. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. 1. vyd, Brno: Masarykova univerzita, 2010. 330 s. ISBN 978-80-210-5159-1.
- VOJTOVÁ, V. Příležitost a podpora v edukačním prostředí školy se zaměřením na žáky s rizikem vývoje poruchy chování. In BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. (eds.). *Inkluzivní vzdělávání v podmínkách současné české školy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 359-366. ISBN 978-80-210-5383-0.
- VONDRÁČKOVÁ, P., VACEK, J., GROHMANNOVÁ, K. Psychoaktivní látky a závislostní chování u vysokoškoláků. Prevalence, vzorce užívání, rizika a možnosti intervence. *Zaostřeno na drogy*, 2009, roč. 7, č. 4, s. 1-12. ISSN 1214 -1089.
- ZÁBRANSKÝ, T. *Drogová epidemiologie*. 1. vyd. Olomouc: Lékařská fakulta Univerzity Palackého, 2003. 95 s. ISBN 80-244-0709-4.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Elektronické zdroje

- ANDERSSON, B. et al. *Alcohol and Drug Use Among European 17-18 Year Old Students. Data from the ESPAD Project* [on-line]. 1st Ed. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN) and the Pompidou Group at the Council of Europe, 2007. 156 p. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <http://www.espad.org/documents/Espad/ESPAD_reports/ESPAD_17-18_Year_Old_2003.pdf>.
- ANDERSON, P., BAUMBERG, B. *Alcohol in Europe: A Public Health Perspective. A Report for the European Commission*. 1st Ed. London: Institute of Alcohol Studies, 2006. 446 p. ISBN 92-79-02241-5.
- CSĚMY, L., CHOMYNOVÁ, P., SADÍLEK, P. *ESPAD 07: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách. Česká republika, 2007. Přehled hlavních výsledků za rok 2007 a trendů za období 1995 až 2007* [on-line]. 2008. [cit. 2011-08-20]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/content/download/53608/238466/file/TK%20ESPAD_def_pdf.zip>.
- CSĚMY, L., LEJČKOVÁ, P., SADÍLEK, P., SOVINOVÁ, H. *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD). Výsledky průzkumu v České republice v roce 2003* [on-line]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2006. ISBN 80-86734-94-3. [cit. 2009-03-21]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/content/download/27303/130367/file/espad_web.pdf>.
- EUROPEAN MONITORING CENTRE FOR DRUGS AND DRUG ADDICTION (EMCDDA). *Amphetamines* [on-line]. 2008a. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index41525EN.html>>.
- EVROPSKÉ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST (EMCDDA). *Výroční zpráva za rok 2008: Stav drogové problematiky v Evropě* [on-line]. 1. vyd. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2008d. 97 s. ISBN 978-92-9168-320-8. [cit. 2011-08-20]. Dostupné z WWW: <http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_64227_CS_EMCDDA_AR08_cs.pdf>.
- HIBELL, B. et al. *The 2007 ESPAD Report. Substance Use Among Students in 35 European Countries* [on-line]. 1st Ed. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and other Drugs (CAN), The European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) and the Pompidou Group at the Council of Europe, 2009. 408 p. ISBN 978-91-7278-219-8. [cit. 2011-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.espad.org/documents/Espad/ESPAD_reports/2007/The_2007_ESPAD_Report-FULL_091006.pdf>.
- JELLINEK, N.L. *Drugs and Brain* [on-line]. 2003. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.van-gennip.nl/jellinek/start.htm>>.
- KACHLÍK, P. *Návykové látky, rizika jejich zneužívání a možná prevence* [on-line]. 1. vyd. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2003. [cit. 2011-08-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.zkola.cz/zkedu/zaskolou/socialnepatologickejevyajejichprevence/zavislosti/za vislostobecne/15020.aspx>>.
- KRMENČÍK, P. *Encyklopedie psychotropních rostlin - konopí* [on-line]. 2007. [cit. 2011-08-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.biotox.cz/enpsyro/pj3pcanz1.html>>.

- KUKLETA, M., ŠULCOVÁ, A. *Texty k přednáškám z neurověd* [on-line]. 1. vyd. Brno: LF MU, 2003, 50 s. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.med.muni.cz/fyziol/texty20.rtf>>.
- MRAVČÍK, V. et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2009* [on-line]. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. 156 s. ISBN 978-80-7440-034-6. [cit. 2011-08-20]. Dostupné z WWW: <info.cz/index.php/content/download/123695/525943/file/vyrocní_zpráva_o_stavu_ve_věc ech_drog_v_cr_v_r_2009_CZ_final_www1.pdf>.
- MŠMT ČR. *Pedagogové proti drogám. Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních*. 1. vyd. Praha: Odbor pro mládež a Odbor speciálního školství a institucionální výchovy MŠMT ČR, 1999. 44 s. ISBN-.
- MŠMT ČR. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [on-line]. 2.6.2009. [cit. 2011-10-19]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/RVPZV_2007.zip>.
- MUSIL, M. *Historie sítě Internet: FTP - File transfer protokol* [on-line]. 2003a. [cit. 2011-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://ihistory.webzdarma.cz/chap/sites/ftp.php>>.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI (NMSDDZ). *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách* [on-line]. 24.04.2003. [cit. 2011-08-22]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/o_nas/klicove_indikatory/populacni_pruzkumy/evropska_skolni_studie_o_alkoholu_a_jinych_drogach>.
- NEŠPOR, K. *Kolega je gambler* [on-line]. Drogový informační server, 10.06.2009. [cit. 2011-09-02]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy.net/portal/ostatni/gambling-2/kolega-je-gambler_2009_06_10>.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat, jak je zvládat* [on-line]. 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. 104 s. [cit. 2011-08-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.drnespor.eu/knizkycz.html>>.
- PPP BRNO. *Desatero školního metodika prevence. Jak připravit a realizovat preventivní program ve škole, aneb na co by neměl zapomenout školní metodik prevence* [on-line]. Pedagogicko-psychologická poradna Brno, 2011. [cit. 2011-10-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.poradenskecentrum.cz/desatero-smp.php>>.
- UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME (UNODC). *World Drug Report 2011* [on-line]. 1st Ed. Vienna: UNODC, 2011. 272 p. ISBN 978-92-1-148262-1. [cit. 2011-09-23]. Dostupné z WWW: <http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/WDR2011/World_Drug_Report_2011_ebook.pdf>.
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR (ÚZIS). *Výběrové šetření o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky zaměřené na zneužívání drog*. 1. vyd. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2006. 84 s. ISBN: 80-7280-636-X.
- VACEK, J. *Behaviorální závislosti* [on-line]. 9.8.2011. [cit. 2011-11-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/566/3061/Behavioralni-zavislosti>>.

Zahraniční odborná literatura podle výběru doktoranda

Specializace - širší vědní základ: speciální andragogika

30 hodin - povinně volitelný předmět aplikačního základu, 10 kreditů, Zk

**Garant předmětu: PhDr. Karel Pančocha, Ph.D.
PhDr. Lucie Procházková, Ph.D.**

Obsahové okruhy

OBECNÉ OTÁZKY SPECIÁLNÍ ANDRAGOGIKY

- ...

SPECIALIZAČNÍ OKRUHY

-

Další požadavky ke zkoušce

-

Návrh témat disertační práce

-

Literatura

- BÉM, P., KALINA, K. Úvod do primární prevence: východiska, základní pojmy a přístupy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 275-284. ISBN 80-86734-05-6.
- BERGERET, J. *Toxikomanie a osobnost*. 1. vyd. Praha: Victoria Publishing, 1995. 91 s. ISBN 80-7187-003-X.
- BRICHČÍN, M. et al. *Mládež- drogy- společnost*. 1. vyd. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1997. 160 s. ISSN 0862-4461.
- CSÉMY, L. et al. *Životní styl a zdraví českých školáků*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum Praha, 2005. 140 s. ISBN 80-85121-94-8.
- DVOŘÁK, D. *Metodika vzdělávacích programů prevence drogových závislostí a prevence HIV/AIDS*. 2. vyd. Praha: Filia, 1995. 113 s. ISBN 80-901966-2-4.
- DVOŘÁK, D. Sociální rehabilitace. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 63-69. ISBN 80-86734-05-6.
- ELLIOTTOVÁ, M. *Jak ochránit své dítě: násilí a pornografie na obrazovce, sexuální zneužití, šikanování, hazardní hráčství, únos, drogy a alkohol*. 3. vyd. Praha: Portál, 2000. 160 s. ISBN 80-7178-419-2.
- FIŠAR, Z., JIRÁK, R. *Vybrané kapitoly z biologické psychiatrie*. 1. vyd. Praha: Grada, 2001. 316 s. ISBN 80-247-0061-1.

- FISCHER, S., ŠKODA, J. *Sociální patologie: analýza příčin a možnosti ovlivňování závažných sociálně patologických jevů*. 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 224 s. ISBN 978-80-247-2781-3.
- FIŠEROVÁ, M. Neurobiologie závislostí. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 96-106. ISBN 80-86734-05-6.
- FLAKS, P., TRAPKOVÁ, B. Prevence v komunitě. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 323-328. ISBN 80-86734-05-6.
- FROUZOVÁ, M. Psychologické a psychosociální faktory vzniku a rozvoje závislosti. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 124-129. ISBN 80-86734-05-6.
- GANERI, A. *Drogy: od extáze k agonii*. 1. vyd. Praha: Amulet, 2001. 149 s. ISBN 80-86299-70-8.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
- HAJNÝ, M. *O rodičích, dětech a drogách*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 136 s. ISBN 80-247-0135-9.
- HAMPL, K. Léky vyvolávající závislost. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003a, s. 187-192. ISBN 80-86734-05-6.
- HAMPL, K. Těkavé látky. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003b, s. 193-199. ISBN 80-86734-05-6.
- HARTNOLL, R. *Drogy a drogové závislosti: Propojování výzkumu, politiky a praxe. Co jsme se už naučili a co bychom se ještě naučit měli*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2005. 98 s. ISBN 80-86734-45-5.
- HAVLÍNOVÁ, M. et al. *Program podpory zdraví ve škole: rukověť projektu Zdravá škola*. 2. vyd. Praha: Portál, 2006. 311 s. ISBN 80-7367-059-3.
- HELLER, J., PECINOVSKÁ, O. et al. *Závislost známá neznámá*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 1996. 168 s. ISBN 80-169-277-8.
- HOLČÍK, J. *K teoretickým základům cesty ke zdraví. Zdravotní gramotnost a její role v péči o zdraví*. 1. vyd. Brno: MSD, 2009. 150 s. ISBN 978-80-7392-089-0.
- HYNIE, S. *Psychofarmakologie v praxi*. 1. vyd., Praha: Galén, 1995. 312 s. ISBN 80-85824-17-5.
- KACHLÍK, P., HAVELKOVÁ, M. Návykové látky, jejich konzumace, postoje a názory studentů Masarykovy univerzity. In ŘEHULKA, E. et al. (eds.). *Prevence závislostí ve škole*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008, s.25-45. ISBN 978-80-7392-077-7.
- KACHLÍK, P., HAVELKOVÁ, M. Pohled studentů Masarykovy univerzity na prevenci patologických závislostí. In ŘEHULKA, E. et al. (eds.). *Prevence závislostí ve škole*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008, s.13-24. ISBN 978-80-7392-077-7.
- KACHLÍK, P., HAVELKOVÁ, M. Zkušenosti a názory studentů Masarykovy univerzity na virtuální drogy. In LINHARTOVÁ, D., MÁCHAL, P. DANIELOVÁ, L. (eds.). *ICOLLE*

- 2010: *Sborník z mezinárodní vědecké konference*. 1. vyd. Brno: KONVOJ, 2010, s. 123-137. ISBN 978-80-7302-154-2.
- KACHLÍK, P., ŠMAJSOVÁ-BUCHTOVÁ, B. Souvislost mezi nezaměstnaností, zdravotním stavem a užíváním drog. In *Sborník z mezinárodní konference Firma a konkurenční prostředí-Sekce 8*. 1. vyd. Brno: KONVOJ, 2002, s. 23-46. ISBN 80-7302-038-6.
- KALINA, K. et al. *Glosář pojmů z oblasti drog a drogových závislostí*. 1. vyd. Praha: Filia Nova, 2001. 100 s. ISBN 80-238-8014-4.
- KALINA, K. Úvod do drogové politiky: základní principy, pojmy, přístupy a problémy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 15-24. ISBN 80-86734-05-6.
- KOLEKTIV. Minimální preventivní program pro školy a školská zařízení v oblasti zneužívání návykových látek „ŠKOLA BEZ DROG“. *Učitelství noviny*, 1998, roč. 101, č. 10, s.16-20.
- KRÁLÍKOVÁ, E. Tabák a závislost na tabáku. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003. s. 205-210. ISBN 80-86734-05-6.
- MANN, J. *Jedy, drogy, léky*. 1. vyd., Praha: Academia, 1996, 203 s. ISBN 80-200-0508-0.
- MARHOUNOVÁ, J., NEŠPOR, K. *Alkoholici, fetišáci a gambleři*. 1. vyd. Praha: Empatie, 1995. 112 s. ISBN 80-9011618-9-8.
- MINAŘÍK, J. Opioidy a opiáty. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 159-163. ISBN 80-86734-05-6.
- MINAŘÍK, J. Stimulancia. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 164-168. ISBN 80-86734-05-6.
- MINAŘÍK, J., PÁLENÍČEK, T. MDMA a jiné drogy „technoscény“. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 200 - 204. ISBN 80-86734-05-6.
- MIOVSKÝ, M. Halucinogenní drogy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 169-173. ISBN 80-86734-05-6.
- MIOVSKÝ, M. Konopné drogy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 174-179. ISBN 80-86734-05-6.
- MIOVSKÝ, M. *LSD a jiné halucinogeny*. 1. vyd. Boskovice: Albert, 1996. 108 s. ISBN 80-85834-35-9.
- MÜHLPACHR, P. *Sociální patologie*. 1. vyd. Brno. Masarykova univerzita, 2002. 104 s. ISBN 80-210-2511-5.
- MÜLLEROVÁ, M., NEŠPOR, K. *Jak přestat brát drogy*. 2. vyd. Praha: Sportpropag, 1997. 133 s. ISBN -.
- MUŽÍKOVÁ, L. *Podněty pro implementaci výchovy ke zdraví do školních vzdělávacích programů*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010.141 s. ISBN 978-80-210-5328-1.
- NEŠPOR, K. *Hazardní hra jako nemoc: jak problémy rozpoznávat, jak je zvládat, jak jim předcházet*. 1. vyd. Ostrava: Nakladatelství A. Krtilové, 1994. 146 s. ISBN-.

- NEŠPOR, K. *Jak překonat problém s hazardní hrou*. 1. vyd. Praha: Sportpropag, 1996. 107 s. ISBN-
- NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 1. vyd. Praha: Portál, 2000. 152 s. ISBN 80-7178-831-7.
- NEŠPOR, K. *Počítače a zdraví: nač jste se neodvažovali pomyslet, natož zeptat*. 1. vyd. Praha: BEN-technická literatura, 1999. 96 s. ISBN 80-86056-71-6.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Léčba a prevence závislostí. Příručka pro praxi*. 1. vyd. Praha: Psychiatrické centrum, 1996. 203 s. ISBN 80-85121-52-2.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Jak předcházet problémům s návykovými látkami na školách*. 1.vyd. Praha: BESIP, 1994. 156 s. ISBN -.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., PERNICOVÁ, H. *Problémy s návykovými látkami ve školním prostředí*. 1. vyd. Praha: Sprortpropag, 1998. 21 s. 104 s. ISBN - .
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L., SOVINOVÁ, H. *Programy prevence závislostí a možnosti jejich hodnocení*. 1. vyd. Praha: Státní zdravotní ústav, 1998. 68 s. ISBN 80-7071-110-8.
- NEŠPOR, K., PROVAZNÍKOVÁ, H. *Slovník prevence problémů působených návykovými látkami pro rodiče a pedagogy*. 3. vyd. Praha: Fortuna, 1999. 49 s. ISBN 80-7071-123-X.
- NOVÁKOVÁ, D. Přednášky, besedy a interaktivní programy ve školách. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 300-306. ISBN 80-86734-05-6.
- NOVÁKOVÁ, D. Výcvik pedagogů. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003b, s. 311-316. ISBN 80-86734-05-6.
- NOVOTNÁ, J. *Drogové závislosti-symptomatika a léčba pro praktické lékaře*. 1. vyd. Brno: Litera, 1997. 48 s. ISBN-
- NOŽINA, M. *Svět drog v Čechách*. 1. vyd. Praha: KLP, 1997. 348 s. ISBN 80-85917-36-X.
- PANČOCHA, K. *Speciálně pedagogická dimenze závislostního chování*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2006. 168 s. ISBN 80-86633-61-6.
- PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času: teorie, praxe a perspektivy mimoškolní výchovy a zařízení volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 2001. 229 s. ISBN 80-7178-569-5.
- POKORNÝ, V., TELCOVÁ, J., TOMKO, A. *Patologické závislosti*. 2.vyd. Brno: Ústav psychologického poradenství a diagnostiky, 2002. 194 s. ISBN 80-86568-02-04.
- POPOV, P. Alkohol. In KALINA, K. et al.. *Drogy a drogové závislosti 1. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 151-158. ISBN 80-86734-05-6.
- PRESL, J. *Drogová závislost. Může být ohroženo i Vaše dítě ?* 2. vyd. Praha: Maxdorf, 1995. 88 s. ISBN 80-85800-25-X.
- RADA EU. *Protidrogová strategie EU na období 2005-2012*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 27 s. ISBN 80-86734-64-1.
- RIESEL, P. *Lesk a bída drog*. 1. vyd. Olomouc: Votobia, 1999. 94 s. ISBN 80-7198-348-9.
- RICHTER J. et al. *Jak ve škole vytvořit zdravější prostředí. Příručka o efektivní školní protidrogové prevenci*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2005. 158 s. ISBN 80-86734-38-2.
- RUDGLEY, R. *Kulturní alchymie: omamné látky v dějinách a kultuře*. 1.vyd. Praha: Lidové noviny, 1996. 207 s. ISBN 80-7106-118-2.

- SAUNDERS, N. *Extáze a techno scéna*. 1. vyd. Brno: Jota, 1996. 336 s. ISBN 80-85617-93-5.
- SKÁCELOVÁ, L. Osobnost, dovednosti a techniky v primární prevenci. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 329-332. ISBN 80-86734-05-6.
- SKÁCELOVÁ, L. Prevence ve výuce-základní pedagogické principy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 291-299. ISBN 80-86734-05-6.
- SKÁCELOVÁ, L. Vrstevnické skupiny, peer programy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 307-310. ISBN 80-86734-05-6.
- SKALÍK, I. Primární prevence zneužívání drog: úrovně, formy, metodologické principy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 285-290. ISBN 80-86734-05-6.
- SKALÍK, I. Základní poradenství a včasná intervence v prostředí školy. In KALINA, K. et al. *Drogy a drogové závislosti 2. - mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2003, s. 317-322. ISBN 80-86734-05-6.
- STAFFORD, P. *Encyklopedie psychedelických látek*. 1.vyd.Praha: Volvox Globator, 1997. 495 s. ISBN 80-7207-057-6.
- STONE, T., DARLINGTONOVÁ, G. *Léky, drogy, jedy*. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. 440 s. ISBN 80-200-1065-3.
- STRACH, J. Jak připravit žáky a jejich rodiče na nebezpečí plynoucí z rozvoje telekomunikací a zejména internetu. In ŘEHULKA, E. et al. (eds). *Prevence závislostí ve škole*. 1. vyd. Brno: MSD, 2008, s. 72-77. ISBN 978-80-7392-077-7.
- ŠTABLOVÁ, R. *Drogy, kriminalita a prevence*. 2. vyd. Praha: Policejní akademie ČR, 1998. 214 s. ISBN 80-85981-64-5.
- TYLER, A. *Drogy v ulicích: mýty, fakta, rady*. 1. vyd. Praha: Ivo Železný, 2000. 426 s. ISBN 80-237-3606-X.
- VODIČKOVÁ, M. *Modelové lekce pro práci s dětmi a mládeží*. 1. vyd. Brno: ROZRAZIL a Help Me, 1998. 40 s. ISBN 80-85382-20-2.
- VOJTOVÁ, V. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. 1. vyd, Brno: Masarykova univerzita, 2010. 330 s. ISBN 978-80-210-5159-1.
- VOJTOVÁ, V. Příležitost a podpora v edukačním prostředí školy se zaměřením na žáky s rizikem vývoje poruchy chování. In BARTOŇOVÁ, M., VÍTKOVÁ, M. (eds.). *Inkluzivní vzdělávání v podmínkách současné české školy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, s. 359-366. ISBN 978-80-210-5383-0.
- VONDRÁČKOVÁ, P., VACEK, J., GROHMANNOVÁ, K. Psychoaktivní látky a závislostní chování u vysokoškoláků. Prevalence, vzorce užívání, rizika a možnosti intervence. *Zaostřeno na drogy*, 2009, roč. 7, č. 4, s. 1-12. ISSN 1214 -1089.
- ZÁBRANSKÝ, T. *Drogová epidemiologie*. 1. vyd. Olomouc: Lékařská fakulta Univerzity Palackého, 2003. 95 s. ISBN 80-244-0709-4.

Zahraniční prameny dle volby doktoranda a dle jeho jazykových preferencí.

Elektronické zdroje

- ANDERSSON, B. et al. *Alcohol and Drug Use Among European 17-18 Year Old Students. Data from the ESPAD Project* [on-line]. 1st Ed. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and Other Drugs (CAN) and the Pompidou Group at the Council of Europe, 2007. 156 p. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <http://www.espad.org/documents/Espad/ESPAD_reports/ESPAD_17-18_Year_Old_2003.pdf>.
- ANDERSON, P., BAUMBERG, B. *Alcohol in Europe: A Public Health Perspective. A Report for the European Commission*. 1st Ed. London: Institute of Alcohol Studies, 2006. 446 p. ISBN 92-79-02241-5.
- CSĚMY, L., CHOMYNOVÁ, P., SADÍLEK, P. *ESPAD 07: Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách. Česká republika, 2007. Přehled hlavních výsledků za rok 2007 a trendů za období 1995 až 2007* [on-line]. 2008. [cit. 2011-08-20]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/content/download/53608/238466/file/TK%20ESPAD_def_pdf.zip>.
- CSĚMY, L., LEJČKOVÁ, P., SADÍLEK, P., SOVINOVÁ, H. *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách (ESPAD). Výsledky průzkumu v České republice v roce 2003* [on-line]. Praha: Úřad vlády České republiky, 2006. ISBN 80-86734-94-3. [cit. 2009-03-21]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/content/download/27303/130367/file/espad_web.pdf>.
- EUROPEAN MONITORING CENTRE FOR DRUGS AND DRUG ADDICTION (EMCDDA). *Amphetamines* [on-line]. 2008a. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z WWW: <<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index41525EN.html>>.
- EVROPSKÉ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVOU ZÁVISLOST (EMCDDA). *Výroční zpráva za rok 2008: Stav drogové problematiky v Evropě* [on-line]. 1. vyd. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2008d. 97 s. ISBN 978-92-9168-320-8. [cit. 2011-08-20]. Dostupné z WWW: <http://www.emcdda.europa.eu/attachements.cfm/att_64227_CS_EMCDDA_AR08_cs.pdf>.
- HIBELL, B. et al. *The 2007 ESPAD Report. Substance Use Among Students in 35 European Countries* [on-line]. 1st Ed. Stockholm: The Swedish Council for Information on Alcohol and other Drugs (CAN), The European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction (EMCDDA) and the Pompidou Group at the Council of Europe, 2009. 408 p. ISBN 978-91-7278-219-8. [cit. 2011-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.espad.org/documents/Espad/ESPAD_reports/2007/The_2007_ESPAD_Report-FULL_091006.pdf>.
- JELLINEK, N.L. *Drugs and Brain* [on-line]. 2003. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.van-gennip.nl/jellinek/start.htm>>.
- KACHLÍK, P. *Návykové látky, rizika jejich zneužívání a možná prevence* [on-line]. 1. vyd. Brno: Pedagogická fakulta MU, 2003. [cit. 2011-08-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.zkola.cz/zkedu/zaskolou/socialnepatologickejevyajejichprevence/zavislosti/za vislostobecne/15020.aspx>>.
- KRMENČÍK, P. *Encyklopedie psychotropních rostlin - konopí* [on-line]. 2007. [cit. 2011-08-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.biotox.cz/enpsyro/pj3pcanz1.html>>.

- KUKLETA, M., ŠULCOVÁ, A. *Texty k přednáškám z neurovědy* [on-line]. 1. vyd. Brno: LF MU, 2003, 50 s. [cit. 2011-08-07]. Dostupné z WWW: <<http://www.med.muni.cz/fyziol/texty20.rtf>>.
- MRAVČÍK, V. et al. *Výroční zpráva o stavu ve věcech drog v České republice v roce 2009* [on-line]. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky, 2010. 156 s. ISBN 978-80-7440-034-6. [cit. 2011-08-20]. Dostupné z WWW: <info.cz/index.php/content/download/123695/525943/file/vyrocní_zpráva_o_stavu_ve_věcích_drog_v_cr_v_r_2009_CZ_final_www1.pdf>.
- MŠMT ČR. *Pedagogové proti drogám. Program preventivních aktivit uplatňovaných ve školách a školských zařízeních*. 1. vyd. Praha: Odbor pro mládež a Odbor speciálního školství a institucionální výchovy MŠMT ČR, 1999. 44 s. ISBN-
- MŠMT ČR. *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [on-line]. 2.6.2009. [cit. 2011-10-19]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/uploads/soubory/zakladni/RVPZV_2007.zip>.
- MUSIL, M. *Historie sítě Internet: FTP - File transfer protokol* [on-line]. 2003a. [cit. 2011-08-30]. Dostupné z WWW: <<http://ihistory.webzdarma.cz/chap/sites/ftp.php>>.
- NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A DROGOVÉ ZÁVISLOSTI (NMSDDZ). *Evropská školní studie o alkoholu a jiných drogách* [on-line]. 24.04.2003. [cit. 2011-08-22]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy-info.cz/index.php/o_nas/klicove_indikatory/populacni_pruzkumy/evropska_skolni_studie_o_alkoholu_a_jinych_drogach>.
- NEŠPOR, K. *Kolega je gambler* [on-line]. Drogový informační server, 10.06.2009. [cit. 2011-09-02]. Dostupné z WWW: <http://www.drogy.net/portal/ostatni/gambling-2/kolega-je-gambler_2009_06_10>.
- NEŠPOR, K., CSÉMY, L. *Alkohol, drogy a vaše děti. Jak problémům předcházet, jak je včas rozpoznat, jak je zvládat* [on-line]. 5. vyd. Praha: Sportpropag, 2003. 104 s. [cit. 2011-08-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.drnespor.eu/knizkycz.html>>.
- PPP BRNO. *Desatero školního metodika prevence. Jak připravit a realizovat preventivní program ve škole, aneb na co by neměl zapomenout školní metodik prevence* [on-line]. Pedagogicko-psychologická poradna Brno, 2011. [cit. 2011-10-18]. Dostupné z WWW: <<http://www.poradenskecentrum.cz/desatero-smp.php>>.
- UNITED NATIONS OFFICE ON DRUGS AND CRIME (UNODC). *World Drug Report 2011* [on-line]. 1st Ed. Vienna: UNODC, 2011. 272 p. ISBN 978-92-1-148262-1. [cit. 2011-09-23]. Dostupné z WWW: <http://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/WDR2011/World_Drug_Report_2011_ebook.pdf>.
- ÚSTAV ZDRAVOTNICKÝCH INFORMACÍ A STATISTIKY ČR (ÚZIS). *Výběrové šetření o zdravotním stavu a životním stylu obyvatel České republiky zaměřené na zneužívání drog*. 1. vyd. Praha: Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, 2006. 84 s. ISBN: 80-7280-636-X.
- VACEK, J. *Behaviorální závislosti* [on-line]. 9.8.2011. [cit. 2011-11-02]. Dostupné z WWW: <<http://www.adiktologie.cz/cz/articles/detail/566/3061/Behavioralni-zavislosti>>.

Zahraniční odborná literatura podle výběru doktoranda

Specializace vědního oboru

30 hodin (3 předměty x 10 hodin) - povinně volitelný oborový předmět, 3x 5 kreditů, Zk za každý předmět

Speciální pedagogika

Logopedie

PhDr. Barbora Bočková, Ph.D., PhDr. Ilona Bytešníková, Ph.D.

- Historie péče o jedince s narušenou komunikační schopností
- Ontogeneze řeči z logopedického hlediska
- Speciálně pedagogická diagnostika logopedická
- Poruchy vývoje řeči - narušený vývoj řeči
- Centrální poruchy řeči
- Současný stav problematiky dysfluencí
- Komplexní péče o děti s orofaciálními rozštěpy
- Neurózy řeči
- Symptomatické poruchy řeči
- Augmentativní a alternativní komunikace
- Systém poskytování logopedické péče v České republice i v zahraničí
- Logopedická péče v rámci služeb rané péče

Surdopedie

PhDr. Radka Horáková, Ph.D., PhDr. Lenka Doležalová, Ph.D., PhDr. Lenka Hricová, Ph.D.

- Charakteristika osob se sluchovým postižením (nedoslýchaví, neslyšící, ohluchlí, jedinci s kochleárním implantátem)
- Sluchově postižení dospělí a nedoslýchavost ve stáří
- Komunikace sluchově postižených
- Vzdělávací programy jedinců se sluchovým postižením
- Znakový jazyk
- Edukace jedinců hluchoslepých

Psychopedie

doc. PhDr. Jarmila Pipeková, Ph.D., doc. PhDr. Barbora Bazalová, Ph.D.,

- Raná intervence u dětí s Downovým syndromem
- Úkoly komprehensivní rehabilitace u jedinců s mentálním postižením
- Přejít ze školy na trh práce u žáků s mentálním postižením
- Socioprofesionální poradenství jako součást integrovaného poradenského systému pro mentálně postižené
- Celoživotní učení u mentálně postižených dospělých

Somatopedie

prof. PhDr. Marie Vítková, CSc., doc. PhDr. Dagmar Opatřilová, Ph.D.

- Raná intervence u dětí s dětskou mozkovou obrnou
- Úkoly komprehensivní rehabilitace u dětí s tělesným postižením v předškolním a školním věku
- Předpoklady pro úspěšné začlenění jedinců s tělesným postižením na trhu práce
- Edukace dětí s těžkým a kombinovaným postižením
- Dětská mozková obrna jako kombinované postižení

Oftalmopedie

PhDr. Petra Röderová, Ph.D.

- Historická analýza vývoje péče o zrakově postižené
- Fyziologie a patofyziologie zrakového analyzátoru
- Speciálně pedagogická diagnostika s akcentem na raný a předškolní věk
- Patopsychologická specifika zrakově postižených jedinců
- Problematika edukace a celoživotního vzdělávání jedinců se zrakovou vadou
- Materiálně technické a tyflo technické zabezpečení edukace u zrakově postižených
- Dítě s těžkým zrakovým postižením, jeho rodina a speciální pedagog v procesu rané péče

Etopedie

Mgr. et. Mgr. Karel Červenka, Ph.D., doc. PhDr. Věra Vojtová, Ph.D.

- Specifika edukace dětí v riziku a s poruchami chování
- Systémové rámce edukace dětí s poruchami chování v mezinárodním srovnání
- Porucha chování v perspektivě kvality života v dospělosti
- Vazba a trestu odnětí svobody mladistvých a mladých dospělých v kontextu kvality života
- Historický vývoj v přístupech k edukaci dětí s poruchami chování

Specifické poruchy učení

doc. PaedDr. Miroslava Bartoňová, Ph.D.

- Etiologie a klasifikace specifických poruch učení
- Speciálně pedagogická diagnostika specifických poruch učení
- Základní metody reedukace jednotlivých projevů specifických poruch učení
- Systém péče o jedince s diagnózou poruch učení

Sociologie

PhDr. Karel Pančocha, B.A., Ph.D., Mgr. Lenka Slepíčková, Ph.D.

- Analýza životní úroveň handicapovaných.
- Parciální dimenze kvality života postižených.
- Sociální aspekty vzdělávání postižených.
- Sociální práce jako edukativní intervence.
- Vztah sociologie a speciální pedagogika.
- Determinanty životní stylu postižených.

- Ústavní péče jako legitimní forma intervence.
- Analýza rodinného prostředí s postiženým dítětem.
- Sociální politika ve vztahu k postiženým.
- Komparace modelů sociálního státu.
- Sociologie rodiny a možnosti speciálně pedagogické intervence.
- Komunitní sociální práce jako nová forma pomoci.

Sociální patologie

PhDr. Karel Pančocha, B.A., Ph.D.

- Sociální deviace versus sociální patologie.
- Závislostní chování jako akční pole speciální pedagogiky.
- Alternativní náboženská hnutí.
- Extremismus jako projev nonkonformity.
- Role masmédií v kontextech funkcionálních vlivů.
- Suicidium jako východisko z krize.
- Nové formy kriminality v podmínkách postmoderní společnosti.
- Sociopedie jako nová speciálně pedagogická subdisciplína.
- Integrace minorit jako sociální problém.
- Prostituce, HIV, AIDS - analytický pohled.
- Normalita a axiologie v kontextech výskytu deviantního chování.
- Modely efektivní prevence sociopatických projevů.

Adiktologie

doc. MUDr. Petr Kachlík, Ph.D.

- Epidemiologická studie drogové scény na vybraném populačním vzorku (děti druhého stupně ZŠ, adolescenti, studenti SŠ a VŠ, handicapovaní, Rómové)
- Využití internetu v primární protidrogové prevenci
- Databáze drogových informačních zdrojů (separáty, citace)
- Sestavení a ověření protidrogového programu na vybrané populační skupině
- Posouzení krátko- a dlouhodobé efektivity primární protidrogové prevence

Andragogika

PhDr. Karel Pančocha, B.A. Ph.D., PhDr. Lucie Procházková, Ph.D., PhDr. Kateřina Sayoud Solárová, Ph.D.

- Koncepce integrální andragogiky ve vztahu ke speciální pedagogice.
- Integrální andragogika jako technologie péče, pomoci a podpory.
- Komparace systémů v andragogice.
- Syndrom vyhoření u speciálních pedagogů a možnosti jeho eliminace.
- Personální management ve speciálně pedagogické teorii a praxi.
- Celoživotní vzdělávání v oblasti speciální pedagogiky.
- Celoživotní učení v podmínkách postmoderní společnosti.
- Distanční vzdělávání speciálních pedagogů.

- Informační technologie a jejich využití v edukačním procesu.
- Sociální práce jako nástroj speciální pedagogiky.
- Speciální andragogika jako agogická disciplína.
- Kulturologie jako subdisciplína integrální andragogiky.
- Osvěta jako cílené výchovné ovlivňování v rámci prevence.

Geragogika

PhDr. Kateřina Sayoud Solárová, Ph.D.

- Životní styl a životní úroveň seniorů v podmínkách současné společnosti.
- Hodnotové orientace seniorské populace.
- Geragogika jako legitimní subdisciplína andragogiky.
- Univerzity třetího věku jako forma socioedukativní pomoci.
- Formy ústavní péče pro seniory.
- Sociální role a sociální status seniorů.
- Aktivizace seniorů v modelech sociální práce.
- Speciálně pedagogická intervence u postižených demencí.
- Demence jako akční pole speciální pedagogiky.
- Sociální aspekty stárnutí a stáří.
- Sociální patologie seniorů a na seniorech.
- Etické aspekty smrti a umírání.

Patopsychologie, psychopatologie a neuropsychologie

prof. PhDr. Evžen Řehulka, CSc.

- Dědičnost jako faktor variability psychiky
- Vlivy vnějšího prostředí na vznik psychických odchylek
- Pojetí a vymezení normality
- Náročné životní situace
- Mechanismy psychické adaptace
- Ovlivnění psychiky somatickým onemocněním
- Psychosomatické poruchy
- Reakce rodiny na onemocnění dítěte
- Psychické změny v souvislosti s epilepsií
- Traumatické poškození mozku a jeho vliv na psychické procesy
- Rodina s dítětem se zdravotním postižením
- Aktuální otázky neuropsychologie
- Zdravý životní styl

Neurologie

doc. MUDr. Hana Ošlejšková, Ph.D.

- Lehká mozková dysfunkce
- Specifické poruchy učení
- Vývojové poruchy řeči

- Neurózy u dětí
- Záchvaty v dětském věku

ORL a foniatrie

prof. MUDr. Ivo Šlapák, CSc.

- Otologie: stavba a funkce sluchového analyzátoru
- Otologie: nedoslýchavost, hluchota, příčiny, léčba
- Rinologie: stavba a funkce HCD, poruchy ve vztahu ke komunikaci
- Laryngologie: stavba a funkce hrtanu, hlas, poruchy, léčba
- Foniatrie: řeč, poruchy, léčba, rehabilitace hlasu